

KOMISJA EUROPEJSKA
EUROSTAT

Dyrektoriat C: Rachunki Narodowe, Ceny i Kluczowe Wskaźniki

Podręcznik dotyczący różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010

Podręcznik dotyczący różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010¹ opisuje zmiany, konsekwencje dla rachunków narodowych i rachunków europejskich, zestawianych w UE, a także prezentuje przykłady liczbowe obrazujące skutki tych zmian. Dostarcza państwom członkowskim wytycznych, które są niezbędne do zestawiania danych w sposób rzetelny i porównywalny. Jest zgodny z wynikami prac i rekomendacjami Grupy Roboczej i Grupy Zadaniowej Eurostatu. Został zatwierdzony przez Grupę Dyrektorów do spraw Statystyk Makroekonomicznych (DMES) w listopadzie 2013 roku.

¹ Tekst stanowi tłumaczenie dokumentu opublikowanego przez Eurostat.

Spis treści

Cel podręcznika	4
Lista zagadnień (część pierwsza). Zmiany, które wpływają na DNB.....	5
Tablica 1 (część pierwsza) Wpływ różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010 na kwestionariusz DNB (kody ESA 2010).....	6
Lista zagadnień (część druga). Zmiany, które nie wpływają na DNB.....	7
Tablica 1 (część druga) Wpływ różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010 na kwestionariusz DNB (kody ESA 2010).....	8
1. Wydatki na badania i rozwój jako inwestycyjne nakłady brutto na środki trwałe	9
2. Wycena produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych.....	17
3. Pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe –produkcja globalna, odszkodowania i świadczenia z tytułu katastrof oraz reasekuracja	18
4. Systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa trwałe ...	28
5. Koszty likwidacji dużych aktywów kapitałowych	33
6. Klasyfikacja jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektor publiczny i prywatny	35
7. Małe narzędzia	39
8. Trzecia część zasobów własnych UE z tytułu VAT	40
9. Indeksowane instrumenty dłużne.....	41
10. Bank Centralny – alokacja produkcji globalnej	43
11. Udoskonalenia gruntów jako oddzielne aktywa	44
12. Opcje na akcje dla pracowników.....	47
13. Superdywidendy	49
14. Jednostki specjalnego przeznaczenia za granicą i pożyczki sektora instytucji rządowych i samorządowych	51
15. Centrale i spółki holdingowe.....	52
16. Podsektory sektora instytucji finansowych (S.12)	54
17. Gwarancje	56
18. Specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y) Międzynarodowego Funduszu Walutowego jako aktywa i zobowiązania.....	59
19. Ulgi podatkowe do zapłacenia	60
20. Wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia.....	63
21. Pośrednictwo handlowe (ang. merchanting).....	66
22. Pracownicze systemy emerytalne.....	69
23. Opłaty z tytułu pożyczania papierów wartościowych oraz kredytów/pożyczek denominowanych w złocie.....	70
24. Działalność budowlana za granicą	71

25. FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami a instytucjami finansowymi niebędącymi rezydentami.....	74
Załącznik 1. System Rachunków Narodowych SNA2008 – Lista tematów (zagadnienia i wyjaśnienia) poruszonych podczas prac nad systemem.....	75

Cel podręcznika

Rachunki narodowe w Unii Europejskiej opracowywane są przez państwa członkowskie w sposób rzetelny i porównywalny zgodnie z obowiązującym Europejskim Systemem Rachunków Narodowych (ESA). Jest to szczególnie ważne dla pomiaru gospodarki, który odgrywa kluczową rolę w kreowaniu polityki fiskalnej i gospodarczej UE. Przykładem jest pomiar dochodu narodowego brutto (DNB), który wyznacza limit ogólnego budżetu UE i w znacznym stopniu, wysokość wpłaty każdego z państw członkowskich. Kluczowe znaczenie ma również pomiar produktu krajowego brutto (PKB) i jego komponentów. PKB mierzy krajową działalność gospodarczą, a poprzez odniesienie do jego wartości danych dotyczących deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych dokonywana jest ocena kondycji finansowej państw członkowskich.

Doświadczenie pokazało, że przykłady liczbowe obrazujące zmiany wynikające z rewizji ESA są bardzo przydatne do opracowywania rachunków narodowych przez państwa członkowskie. Przedstawienie, w jaki sposób zmiany wpływają na poszczególne rachunki i bilanse, pomaga państwom członkowskim w spójnym wprowadzaniu zmian. Każda ze zmian opisana została w następujący sposób:

1. Opis zmiany, wraz z odniesieniem do paragrafów ESA 95 i ESA 2010,
2. Konsekwencje zmiany z punktu widzenia szacunków,
3. Przykład liczbowy, przedstawiający zmiany zapisów rachunkowych w odpowiednich tablicach rachunków narodowych,
4. Zestaw rachunków.

Punktem wyjścia do opracowania ESA2010 będącego aktualizacją ESA 95 była lista 44 zagadnień i 29 wyjaśnień, które były podstawą zmian z Sytemu Rachunków Narodowych SNA 93 na SNA 2008. Krótki opis tych tematów został zawarty w Załączniku 1 wraz ze wskazaniem, czy przyjęte rozstrzygnięcie niosło za sobą zmiany, których opisanie w niniejszym podręczniku było konieczne. Dodatkowo podręcznik opisuje zmiany, które są charakterystyczne dla Europy, jak traktowanie małych narzędzi czy zmiana w sposobie rejestracji wpłaty do budżetu UE z tytułu VAT.

Ponieważ PKB i DNB są wskaźnikami szczególnie ważnymi dla obserwacji gospodarek państw członkowskich i prowadzenia polityki gospodarczej UE, w podręczniku ujęto tablicę pokazującą, które ze zmian wpływają na DNB i PKB, produkcję globalną, wydatkowe i dochodowe składowe PKB.

Niektóre zagadnienia, które są nowe w porównaniu z ostatnio opublikowanym podręcznikiem ESA 95, w rzeczywistości zostały już wdrożone w wybranych państwach UE zgodnie ze sformułowanymi w międzyczasie wytycznymi lub rekomendacjami. Dla kompletności zostały one jednak zawarte w tym podręczniku. Są to: opcje na akcje dla pracowników, superdywidendy oraz ulgi podatkowe do zapłaćenia.

Lista zagadnień (część pierwsza). Zmiany, które wpływają na DNB.

- 1. Wydatki na badania i rozwój jako nakłady brutto na środki trwałe**
 - 1a B+R wytworzone przez producenta rynkowego**
 - 1b B+R wytworzone przez producenta nierynkowego**
- 2. Wycena produkcji globalnej na własne cele finalne dla producentów rynkowych**
- 3. Pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe – produkcja globalna, odszkodowania i świadczenia z tytułu katastrof oraz reasekuracja**
- 4. Systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa trwałe**
- 5. Koszty likwidacji dużych aktywów kapitałowych**
- 6. Klasyfikacja jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektor publiczny i prywatny**
- 7. Małe narzędzia**
- 8. VAT – trzecia część zasobów własnych UE**
- 9. Indeksowane instrumenty dłużne**
- 10. Bank Centralny – alokacja produkcji globalnej**
- 11. Udoskonalenia gruntów jako oddzielne aktywa**

Tablica 1 (część pierwsza) Wpływ różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010 na kwestionariusz DNB (kody ESA 2010)

Podejście od strony produkcji		1a	1b	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kod ESA 2010	Nazwa zmiennej ESA 2010												
P.1	Produkcja globalna wyrobów i usług	+	0/+	+	X	-/+	X	X					0/+
P.2	Zużycie pośrednie				X	-/0			X			-	
B.1g	Wartość dodana brutto	+	0/+	+	X	0/+	X	X	X			+	0/+
D.21	Podatki od produktów												
D.31	Dotacje do produktów												
Podejście od strony rozdysponowania													
P.3 (S.14)	Spożycie sektora gospodarstw domowych			+	X							+	
P.3 (S.15)	Spożycie sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych		-/+		X		X					+	-/+
P.3 (S.13)	Spożycie sektora instytucji rządowych i samorządowych		-/+		X	-/+	X	X				+	-/+
P.5	Akumulacja	+	+/0	+		+/0			X				+/0
P.51g	Nakłady brutto na środki trwałe	+	+/0	+		+/0			X				+/0
P.52	Przyrost rzeczowych środków obrotowych												
P.53	Nabycie pomniejszone o rozdysponowanie aktywów o wyjątkowej wartości												
P.61	Eksport towarów												
P.62	Eksport usług				X							+	
P.71	Import towarów												
P.72	Import usług				X								
Podejście od strony dochodowej													
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem												
B.2g/B.3g	Nadwyżka operacyjna brutto / dochód mieszany	+	0/+	+	X	0/+	X	X	X			+	0/+
D.2	Podatki związane z produkcją i importem												
D.3	Dotacje												
B.1g	Produkt krajowy brutto (PKB)	+	0/+	+	X	0/+	X	X	X			+	0/+
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem otrzymane od sektora zagranica												
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem przekazane do sektora zagranica												
D.2	Podatki związane z produkcją i importem przekazane do Instytucji UE									-			
D.3	Dotacje otrzymane z instytucji UE												
D.4	Dochód z tytułu własności otrzymany od sektora zagranica										X		
D.4	Dochód z tytułu własności przekazany do sektora zagranica										X		
B.5g	Dochód narodowy brutto (DNB)	+	0/+	+	X	0/+	X	X	X	+	X	+	0/+

(+) Wpływ dodatni (-) Wpływ ujemny (x) Wpływ który może mieć różny kierunek (0) Brak wpływu

Uwagi do tablicy różnic

Kolumny 1b i 4: pierwszy symbol oznacza wpływ w roku nabycia; drugi symbol oznacza wpływ w kolejnych latach.

Kolumny 1a i 1b: symbole odnoszą się do sytuacji, gdy B+R jest wytwarzane na własny rachunek.

Lista zagadnień (część druga). Zmiany, które nie wpływają na DNB.

- 12. Opcje na akcje dla pracowników**
- 13. Superdywidendy**
- 14. Jednostki specjalnego przeznaczenia za granicą i pożyczki sektora instytucji rządowych i samorządowych**
- 15. Centrale i spółki holdingowe**
- 16. Podsektory sektora instytucji finansowych**
- 17. Gwarancje**
- 18. Specjalne Prawa Ciągnięcia (SDR-y) Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) jako aktywa i zobowiązania**
- 19. Ulgi podatkowe do zapłacenia**
- 20. Wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia**
- 21. Pośrednictwo handlowe (ang. merchanting)**
- 22. Pracownicze systemy emerytalne**
- 23. Opłaty z tytułu pożyczania papierów wartościowych oraz kredytów/pożyczek denominowanych w złocie**
- 24. Działalność budowlana za granicą**
- 25. FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami a instytucjami finansowymi niebędącymi rezydentami**

Tablica 1 (część druga) Wpływ różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010 na kwestionariusz DNB (kody ESA 2010)

Podejście od strony produkcji		12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Kod ESA 2010	Nazwa zmiennej ESA 2010														
P.1	Produkcja globalna wyrobów i usług													X	-
P.2	Zużycie pośrednie													X	-
B.1g	Wartość dodana brutto													X	X
D.21	Podatki od produktów														
D.31	Dotacje do produktów														
Podejście od strony rozdysponowania															
P.3 (S.14)	Spożycie sektora gospodarstw domowych														
P.3 (S.15)	Spożycie sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych														
P.3 (S.13)	Spożycie sektora instytucji rządowych i samorządowych														
P.5	Akumulacja														
P.51g	Nakłady brutto na środki trwałe														
P.52	Przyrost rzeczowych środków obrotowych														
P.53	Nabycie pomniejszone o rozdysponowanie aktywów o wyjątkowej wartości														
P.61	Eksport towarów									-	+				
P.62	Eksport usług									+	-			X	-
P.71	Import towarów									-					
P.72	Import usług									+				X	-
Podejście od strony dochodowej															
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem													X	
B.2g/B.3g	Nadwyżka operacyjna brutto / dochód mieszany													X	
D.2	Podatki związane z produkcją i importem								X						
D.3	Dotacje								X						
B.1g	Produkt krajowy brutto (PKB)								0					X	X
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem otrzymane od sektora zagranica													X	
D.1	Koszty związane z zatrudnieniem przekazane do sektora zagranica													X	
D.2	Podatki związane z produkcją i importem przekazane do Instytucji UE														
D.3	Dotacje otrzymane z instytucji UE														
D.4	Dochód z tytułu własności otrzymany od sektora zagranica													X	X
D.4	Dochód z tytułu własności przekazany do sektora zagranica													X	X
B.5g	Dochód narodowy brutto (DNB)								0	0	0			0	0

1. Wydatki na badania i rozwój jako inwestycyjne nakłady brutto na środki trwałe

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Badania i rozwój	3.64, 3.70 e4, 3.105 b	3.82 – 3.83; 3.127

Opis zmiany

1.1 ESA 95 identyfikowało wartości niematerialne i prawne. Część uznawana była za aktywa trwałe (produkowane) (kod ESA 95: AN.112) a część za aktywa nieprodukowane (AN.22). Zgodnie z ESA 2010 wartości niematerialne i prawne (produkowane) zaliczone zostały do nowej kategorii produktów własności intelektualnej. ESA 95 za wartości niematerialne i prawne uznawała: nakłady na poszukiwanie złóż (AN.1121); oprogramowanie komputerowe (AN.1122); oryginały przedsięwzięć kulturalnych, dzieł literackich lub artystycznych (AN.1123) oraz pozostałe wartości niematerialne i prawne (AN.1129). ESA 2010 poszerza zakres pojęcia aktywa produkowane poprzez włączenie do nich wyników prac badawczo-rozwojowych, jako własności intelektualnej. W ESA 95 patenty stanowiły część nieprodukowanych wartości niematerialnych i prawnych (AN.221), co było zgodne z podejściem przyjętym w SNA 1993. Zostały one wymienione w paragrafie 7.19 ESA 95 i zdefiniowane w aneksie 7.1. Uwzględniane dotychczas w tej pozycji patenty, uznawane będą za produkcję globalną działalności B+R i włączone do nowej kategorii produktów własności intelektualnej, choć patent jako taki (ochrona) nie jest produktem ale „wytworem społeczeństwa” i „udokumentowanym aktem prawnym” jak zostało to zdefiniowane w aneksie 7.1 ESA 95.

1.2 ESA 2010 uznaje wydatki zarówno na nabyte, jak i na wytworzone na własne potrzeby B+R za nakłady brutto na środki trwałe a ich zużycie za amortyzację. Dotyczy to także wydatków na B+R w sektorze instytucji rządowych i samorządowych zarówno chronionych patentami, jak i ogólnodostępnych. Mamy tutaj do czynienia ze zmianą, mającą wpływ na kluczowe wskaźniki gospodarcze, a oszacowanie wartości nowej produkcji globalnej oraz aktywów jest wyjątkowo trudne. Teoretycznie, wartość produkcji globalnej B+R jest równa zdyskontowanej wartości przyszłych zysków, które przedsiębiorstwo uzyska z inwestycji B+R. Jednakże wartość przyszłych zysków jest trudna do zmierzenia. Co więcej, większość B+R jest wytwarzana na własne potrzeby. Z tego powodu do wyceny produkcji globalnej stosowane będzie zazwyczaj podejście od strony kosztów.

Konsekwencje zmiany

1.3 Rozszerzenie zakresu aktywów poprzez poszerzenie zakresu produkowanych środków trwałych, wpłynie na ważne zmienne w rachunkach narodowych. Zgodnie z ESA 95 produkcja B+R na własne potrzeby była przeważnie ujmowana jako działalność pomocnicza do działalności podstawowej przedsiębiorstwa, Zgodnie z ESA 2010, sama w sobie działalności B+R jest uznawana za produkcję globalną. Składają się na nią produkty własności intelektualnej, uznane za aktywa, które są stopniowo zużywane w trakcie ekonomicznego użytkowania. Ponieważ, w pomiarach brutto rachunków narodowych dotychczas nie brano tego pod uwagę, kluczowe wskaźniki dotyczące poziomu działalności gospodarczej, tj. PKB, DNB i dochód do dyspozycji brutto, jak również nakłady brutto na środki trwałe, będą wyższe wg ESA 2010 niż wg ESA 95.

1.4 Jeżeli B+R nie są prowadzone wewnątrz i na wewnętrzne potrzeby jednostki, ale są produkowane przez niezależne specjalistyczne jednostki B+R, a własność intelektualna jest odsprzedawana klientowi, wówczas cena transakcji będzie określała wartość produkcji globalnej B+R danej specjalistycznej jednostki oraz wartość aktywów trwałych nabytych przez kupującego. Jest to taka

sama sytuacja, jak w przypadku zwykłej produkcji i nabycia produkowanych środków trwałych. Jeżeli jednak produkcja globalna B+R jest sprzedawana wyłącznie w celu wykorzystania do dalszego tworzenia produktów B+R, uznaje się, że produkcja ta rejestrowana będzie jako zużycie pośrednie kupującego w momencie zakupu. Zakłada się, że zakupione B+R będzie elementem końcowego produktu B+R i to w nim, a nie w osobnym środku trwałym, ujęta będzie jego wartość. Unika się w ten sposób podwójnego ujmowania zakupionego B+R, raz jako aktywa samego w sobie i drugi raz jako elementu końcowego produktu B+R.

1.5 Zgodnie z ESA 2010, wpływ kapitalizacji B+R na rachunki jest różny dla producentów rynkowych i nierynkowych.

a. 1 B+R wytworzone na własne potrzeby przez producenta rynkowego.

W podejściu od strony produkcji, produkcja globalna wzrasta jako produkcja na własne cele finalne (P.12) a wartość dodana wzrasta o wartość kosztów B+R i marżę .

W podejściu od strony rozdysponowania, nakłady brutto na środki trwałe wzrastają o wartość kosztów B+R i marżę.

W podejściu dochodowym, nadwyżka operacyjna brutto lub dochód mieszany wzrastają o wartość kosztów B+R i marżę.

W konsekwencji, wzrastają PKB i DNB.

a.2 Zakup B+R przez producenta rynkowego.

Zakupy B+R przez producenta rynkowego zostały przeklasyfikowane ze zużycia pośredniego (ESA 95) do nakładów brutto na środki trwałe (ESA 2010).

W konsekwencji, w ESA 2010 wzrastają PKB i DNB.

b. 1 B+R wytworzone na własne potrzeby przez producenta nierynkowego.

Od strony produkcji, produkcja globalna mierzona jako suma kosztów, pozostaje niezmienną w roku wytworzenia B+R. Wydatki na B+R wytworzone na własne potrzeby, zgodnie z ESA 95, uwzględnione były w kosztach i w konsekwencji rejestrowane jako część produkcji nierynkowej (P.13) i spożycia ogółem (P.3). Zgodnie z ESA 2010, działalność B+R rejestrowana jest jako produkcja na własne cele finalne (P.12) a odpowiadające jej wydatki jako nakłady brutto na środki trwałe (P.51g). Dlatego też obniży się produkcja nierynkowa (P.13) i spożycie ogółem producentów nierynkowych. Produkcja globalna (P.1) pozostaje jednak niezmienną, podobnie jak wartość dodana. W kolejnych latach użytkowania aktywa B+R koszty wzrastają o wartość amortyzacji (dodatkowej amortyzacji), aż do momentu, kiedy ich suma będzie równa początkowej wartości aktywa.. Przez ten czas, produkcja globalna i wartość dodana pozostają wyższe o wartość amortyzacji produktu B+R.

Od strony rozdysponowania, w roku wytworzenia, spożycie ogółem (P.3) spada o wartość przypisaną do nakładów brutto na środki trwałe przedstawiającą wytworzenie produktu B+R, a zatem wydatki w tym roku nie ulegną zmianie. Wydatki na B+R zostają przeklasyfikowane ze zużycia pośredniego do nakładów brutto na środki trwałe. W kolejnych latach, spożycie ogółem wzrośnie o wartość amortyzacji produktu B+R. Dodatkowa amortyzacja będzie ujmowana w zużyciu pośrednim.

Od strony dochodowej, nadwyżka operacyjna brutto lub dochód mieszany wzrosną o wartość amortyzacji produktu B+R w kolejnych latach po roku wytworzenia, dopóki jego suma nie będzie równa początkowej wartości aktywa.

Podsumowując, PKB i DNB wzrastają o wartość zużycia skapitalizowanego B+R w latach następujących po roku inwestycji. Produkt krajowy netto (PKN) pozostanie niezmienny.

b.2 B+R zakupione przez producenta nierynkowego.

Zgodnie z ESA 95, zakup ten był rejestrowany w zużyciu pośrednim (P.2) i w konsekwencji w produkcji nierynkowej (P.13) i spożyciu ogółem (P.3).

Zgodnie z ESA 2010, zakup ten jest rejestrowany jako inwestycja, a zatem zużycie pośrednie (P.2) i produkcja nierynkowa (obliczana jako suma kosztów) zmniejszą się o wartość zakupu.

Wartość dodana pozostanie niezmienną (podejście od strony produkcji).

Od strony rozdysponowania, wzrost wartości nakładów brutto na środki trwałe jest niwelowany poprzez spadek wartości spożycia ogółem.

Zakładając że nabycie ma miejsce pod koniec roku, PKB i DNB nie zmienia się w momencie nabycia, ale w kolejnych latach dodatkowa amortyzacja środków trwałych B+R spowoduje wzrost produkcji (P.13) i spożycia ogółem; dlatego też, PKB i DNB wzrosną o wartość amortyzacji kapitalizowanego B+R. PKN nie ulegnie zmianie.

Dalsze wyjaśnienia metodologiczne na temat rejestrowania badań i rozwoju w ESA 2010 ujęte zostaną w „Podręczniku ds. pomiaru B+R w ESA2010”.

Przykład liczbowy dla producenta rynkowego

1.6 Przedsiębiorstwo osiąga produkcję globalną równą 50 mln euro, natomiast wydatki ogółem na materiały i paliwo wynoszą 20 mln euro a na usługi 10 mln euro. Koszty związane z zatrudnieniem stanowią 15 mln euro, a zatem nadwyżka operacyjna wynosi 5 mln euro. W pierwszym roku B+R prowadzone jest wewnątrz przedsiębiorstwa i przyczynia się do wytworzenia własności intelektualnej. Wartość materiałów i paliwa wykorzystanych na potrzeby produkcji B+R stanowiła 5 mln euro, usług kolejne 5 mln euro, a kosztów związanych z zatrudnieniem 5 mln euro.

1.7 Aby obliczyć produkcję globalną B+R musimy zsumować koszty podjętych prac B+R. Są to materiały (5 mln Euro) i usługi (5 mln Euro), koszty związane z zatrudnieniem (5mln Euro) jak również marżę - w tym przypadku zakładamy wartość 1 mln Euro, a zatem wartość produkcji globalnej wynosi 16 mln Euro.

Rachunki

Ujmowanie wg ESA 1995

miliony euro

Rachunek produkcji			
Rozchody		Przychody	
Materiały i paliwo (część P.2)	20	Produkcja globalna (P.11)	50
Usługi (część P.2)	10		
Zużycie pośrednie (P.2)	30		
Wartość dodana (B.1g)	20		

Rachunek tworzenia dochodów			
		Przychody	
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	15	Wartość dodana (B.1g)	20
Nadwyżka operacyjna (B.2g)	5		

Rachunek podziału pierwotnego dochodów			
Rozchody		Przychody	
		<i>Nadwyżka operacyjna (B.2g)</i>	5
<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	5		

Rachunek podziału wtórnego dochodów			
Rozchody		Przychody	
		<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	5
<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	5		

Rachunek wykorzystania dochodów			
Rozchody		Przychody	
		<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	5
<i>Oszczędności (B.8g)</i>	5		

Rachunek kapitałowy			
Zmiany w aktywach		Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto	
		<i>Oszczędności (B.8)</i>	5
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	5		

1.8 Powyższe rachunki pokazują nadwyżkę operacyjną równą 5 mln euro, wywodzącą się z dochodu sektora przedsiębiorstw, która pojawi się w końcu, jako wierzytelności netto tego sektora.

Podejście ESA 2010, traktujące wydatki na B+R jako nakłady brutto na środki trwałe i wyceniające produkcję globalną po kosztach.

Rachunek produkcji					
Rozchody			Przychody		
	Główna działalność	B+R		Główna działalność	B+R
Materiały i paliwo (część P.2)	15	5	Produkcja globalna (P.11)	50	
Usługi (część P.2)	5	5	Produkcja na własne cele finalne (P.12)		16
Zużycie pośrednie (P.2)	20	10			
<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	30	6			

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody			Przychody		
	Główna działalność	B+R		Główna działalność	B+R
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	10	5	<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	30	6
<i>Nadwyżka operacyjna (B.2g)</i>	20	1			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
Główna działalność		B+R	Główna działalność		B+R
Nakłady brutto na środki trwałe (B+R) (P.51g)	16		Oszczędności (B.8g)	20	1
Wierzytelności netto (B.9)					
	4	1			

Rachunki połączone

Rozchody		Przychody	
Materiały i paliwo (część P.2)	20	Produkcja globalna (P.11/P.16)	66
Usługi (część P.2)	10		
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	15		
Nadwyżka operacyjna (B.2g)	21		
Wartość dodana (B.1g)	36		

Połączony rachunek kapitałowy

Rozchody		Przychody	
B+R (P.51g)	16	Oszczędności (B.8g)	21
Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)	5		

1.9 Przykład pokazuje, że produkcja globalna, wartość dodana i nadwyżka operacyjna wzrosły o 16 mln euro. Dodatkowa nadwyżka operacyjna brutto zasiliła oszczędności na rachunku kapitałowym dotychczas wynoszące 5 mln euro, tak więc teraz jest dodatkowe 16 mln euro do zapłacenia za nowe nakłady brutto na środki trwałe wynoszące 16 mln euro, a wierzytelności/zadłużenie netto pozostają niezmienione na poziomie 5 mln euro.

Przykład liczbowy dla producenta nierynkowego

1.10 Rozważmy przypadek, gdzie producent jest nierynkowy – na przykład sektor instytucji rządowych i samorządowych. Produkcja globalna liczona jest jako suma kosztów, włączając amortyzację aktywów ale bez marży.

Wartość wydatków na materiały i paliwo wynosi 20 mln euro a usługi 10 mln euro. Koszty związane z zatrudnieniem wszystkich pracowników wynoszą 15 mln euro a amortyzacja istniejących aktywów majątkowych 5 mln euro. B+R prowadzone jest jednorazowo w ramach sektora instytucji rządowych i samorządowych prowadząc do wytworzenia własności intelektualnej. Wartość wykorzystanych materiałów i paliwa wynosi 5 mln euro, usług 5 mln euro, a kosztów związanych z zatrudnieniem 5 mln euro.

1.11 Zgodnie z ESA 95, produkcja jest sumą kosztów a zatem produkcja globalna = 20 + 10 + 15 + 5 = 50.

Ujmowanie wg ESA 1995

miliony euro

Rachunek produkcji			
Rozchody		Przychody	
Materiały i paliwo (część P.2)	20	Produkcja globalna (P.13)	50
Usługi (część P.2)	10		
Zużycie pośrednie (P.2)	30		
<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	20		

Rachunek tworzenia dochodów			
Rozchody		Przychody	
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	15	<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	20
Amortyzacja (P.51c)	5		
<i>Nadwyżka operacyjna, netto (B.2n)</i>	0		

Rachunek podziału pierwotnego dochodów			
Rozchody		Przychody	
		<i>Nadwyżka operacyjna, netto (B.2n)</i>	0
<i>Bilans dochodów pierwotnych, netto (B.5n)</i>	0		

Rachunek podziału wtórnego dochodów			
Rozchody		Przychody	
		<i>Bilans dochodów pierwotnych, netto (B.5n)</i>	0
		Przychody z tytułu podatków, netto (D.5)	50
<i>Dochód do dyspozycji, netto (B.6n)</i>	50		

Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji			
Rozchody		Przychody	
Spożycie sektora instytucji rządowych i samorządowych (P.32)	50	<i>Dochód do dyspozycji, netto (B.6n)</i>	50
<i>Oszczędności (B.8n)</i>	0		

Rachunek kapitałowy			
Zmiany w aktywach		Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto	
Amortyzacja	-5	<i>Oszczędności (B.8n)</i>	0
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto (B.9)</i>	5		

1.12 Podejście ESA 2010, traktujące wydatki B+R jako nakłady brutto na środki trwałe.

Produkcja globalna B+R liczona jest jako suma kosztów bez marży.

Produkcja globalna B+R = wydatki na materiały i usługi + koszty związane z zatrudnieniem + amortyzacja aktywów wykorzystywanych do wytworzenia B+R. Zakładając, że istniejące aktywa trwałe nie mają znaczenia w wytworzeniu B+R, otrzymujemy:

Produkcję globalną przechodzącą do nakładów brutto na środki trwałe (suma kosztów związanych z działalnością B+R) $= 10 + 5 + 0 = 15$

Produkcję globalną przechodzącą do spożycia sektora instytucji rządowych i samorządowych (suma kosztów związanych z działalnością podstawową) $= 20 + 10 + 5 + 35$

W roku wytworzenia B+R, rachunki wg ESA 2010 są następujące

Rachunek produkcji					
Rozchody		Główna działalność		Przychody	
		B+R			B+R
Materiały i paliwo (część P.2)	15	5	Produkcja globalna nierynkowa (P.13)	35	
Usługi (część P.2)	5	5	Produkcja na własne cele finalne (P.12)		15
Zużycie pośrednie (P.2)	20	10			
<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	15	5			

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody		Główna działalność		Przychody	
		B+R			B+R
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	10	5	<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	15	5
Amortyzacja (P.51c)	5				
<i>Nadwyżka operacyjna, netto (B.2n)</i>	0	0			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody		Główna działalność		Przychody	
		B+R			B+R
			<i>Nadwyżka operacyjna, netto (B.2n)</i>		0
<i>Bilans dochodów pierwotnych, netto (B.5n)</i>	0	0			

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody		Główna działalność		Przychody	
		B+R			B+R
			<i>Bilans dochodów pierwotnych, netto</i>	0	0
			Przychody z tytułu podatków, netto (D.5)	50	
<i>Dochód do dyspozycji, netto (B.6n)</i>	50	0			

Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji					
Rozchody		Główna działalność		Przychody	
		B+R			B+R
Spożycie ogółem (P.32)	35	0	<i>Dochód do dyspozycji, netto (B.6n)</i>	50	0
<i>Oszczędności, netto (B.8n)</i>	15	0			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
Główna działalność		B+R	Główna działalność		B+R
Nakładu brutto na środki trwałe (B+R) (P.51g)	0	15	Oszczędności, netto(B.8n)	15	0
Amortyzacja	-5	0			
Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)	20	-15			

Połączony rachunek produkcji i tworzenia dochodów, ESA2010

Rozchody		Przychody	
Materiały i paliwo (część P.2)	20	Produkcja globalna (p.12/P.13)	50
Usługi (część P.2)	10		
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	15		
Zużycie majątku trwałego (P.51c)	5		
Nadwyżka operacyjna, netto (B.2n)	0		

Połączony rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji

Rozchody		Przychody	
Spożycie ogółem (P.32)	35	Dochód do dyspozycji, netto (B.6n)	50
Oszczędności, netto (B.8n)	15		

Połączony rachunek kapitałowy

Rozchody		Przychody	
Nakłady brutto na środki trwałe B+R (P.51g)	15	Oszczędności netto (B.8n)	15
Amortyzacja	-5		
Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)	5		

1.13 Przykład pokazuje, że produkcja globalna (50), wartość dodana (20) i *Wierzytelności/Zadłużenie netto* (5) pozostały niezmienione w roku wytworzenia B+R zarówno wg ESA 95, jak i ESA 2010. Jednak rozdysponowanie produkcji globalnej do kategorii wydatkowych uległo zmianie – z 50 mln euro, oryginalnie przeznaczonych na spożycie ogółem, 15 mln euro zostało zarejestrowanych w nakładach brutto na środki trwałe.

1.14 W kolejnych latach udział dodatkowej amortyzacji z tytułu wykorzystywania aktywów majątkowych B+R podwyższy nadwyżkę operacyjną i oszczędności ogółem o 15 mln euro. Przypuśćmy, że wydatek na B+R (15 mln Euro) przełoży się na liniowy wzrost amortyzacji majątku trwałego o 1,5 mln euro w każdym z kolejnych 10 lat; PKB i DNB będą wyższe o 1,5 mln euro w każdym z tych lat, PKN i wierzytelności/zadłużenie netto pozostaną niezmienione, a 1,5 mln euro będzie w każdym roku rejestrowane jako dodatkowa amortyzacja.

2. Wycena produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Produkcja globalna na własne cele finalne	3.49	3.20, 3.45

Opis zmiany

2.1 Produkcja globalna na własne cele finalne obejmuje wyroby lub usługi zatrzymane w jednostkach instytucjonalnych, które je wytworzyły, celem własnego spożycia albo akumulacji brutto. Zgodnie z ESA 2010 (3.45) i ESA 95 (3.49) produkcja globalna na własne cele finalne jest wyceniana w cenach bazowych podobnych produktów sprzedawanych na rynku; prowadzi to do powstania nadwyżki operacyjnej netto lub dochodu mieszanego dla takiej produkcji globalnej. Przykładem są usługi właścicieli mieszkań generujące nadwyżkę operacyjną netto.

2.2 Jeżeli ceny bazowe podobnych produktów nie są dostępne, produkcję globalną na własne cele finalne należy wyceniać według:

- kosztów produkcji (ESA 95 3.49),
- kosztów produkcji powiększonych o marżę (z wyjątkiem producentów nierynkowych) dla nadwyżki operacyjnej netto lub dochodu mieszanego (ESA 2010 3.45).

Konsekwencje zmiany

2.3 Konsekwencje będą nieznaczne, ponieważ w większości przypadków, produkcja globalna na własne cele finalne dla producentów rynkowych wyceniana jest na podstawie cen podobnych produktów sprzedawanych na rynku.

Jednak, w przypadkach gdzie, zgodnie z ESA 95, produkcja globalna wyceniana była jako suma kosztów bez uwzględniania marży, zgodnie z ESA 2010 produkcja globalna uwzględniająca marżę dla nadwyżki operacyjnej netto lub dochodu mieszanego będzie wyższa, co podwyższy poziom PKB.

2.4 W tych przypadkach zmiany w rachunkach w ESA 2010, w porównaniu do ESA 95, są następujące:

- od strony produkcji, produkcja globalna wzrasta o wartość marży i wartość dodana wzrasta o tę samą wartość;
- od strony rozdysonowania, spożycie ogółem i/lub akumulacja brutto wzrasta o wartość marży;
- od strony dochodowej, nadwyżka operacyjna brutto lub dochód mieszany wzrasta o wartość marży.

3. Pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe –produkcja globalna, odszkodowania i świadczenia z tytułu katastrof oraz reasekuracja

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Pomiar produkcji globalnej	3.63; Aneks III 39	3.74 i Rozdział 16
Wyjątkowe odszkodowania i świadczenia		4.165k oraz 16. 92, 16.93

Opis zmiany dla pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych

3.1 W ESA 2010 znajduje się rozszerzony opis pomiaru produkcji globalnej ubezpieczeń, w zależności od rodzaju ubezpieczenia tj. na życie i pozostałe. W ramach polisy pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych instytucja ubezpieczeniowa przyjmuje od klienta składkę i przechowuje ją do momentu wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego i żądania odszkodowania lub świadczenia albo do upływu okresu ubezpieczenia. W międzyczasie instytucja ubezpieczeniowa inwestuje składkę, a uzyskany dochód z tytułu własności jest dodatkowym źródłem funduszy, z których wypłacane są odszkodowania i świadczenia. Instytucja ubezpieczeniowa określa poziom faktycznych składek tak, aby suma składek i uzyskanego z nich dochodu z tytułu własności, pomniejszona o spodziewane odszkodowania i świadczenia dawała marżę (która stanowi produkcję globalną instytucji ubezpieczeniowej) i generowała akceptowany zwrot dla akcjonariuszy.

3.2 Produkcję globalną pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych oblicza się jako:

zarobione składki ogółem

powiększone o uzupełnienia do składek ubezpieczeniowych

pomniejszone o skorygowane odszkodowania i świadczenia należne.

3.3 ESA 2010 (3.74) stanowi, że:

Właściwy poziom odszkodowań i świadczeń wykorzystywany do obliczania produkcji globalnej określa się jako „skorygowane odszkodowania i świadczenia” i może on być określony dwojako. Metodą oczekiwań szacuje się poziom skorygowanych odszkodowań i świadczeń według modelu opartego na poprzednim kształtowaniu się odszkodowań i świadczeń do zapłaceniu przez instytucję ubezpieczeniową. W drugiej metodzie wykorzystywane są informacje księgowe: skorygowane odszkodowania i świadczenia otrzymywane są ex post jako odszkodowania i świadczenia faktycznie należne powiększone o zmianę w rezerwach na wyrównanie szkodowości, tj. funduszach odłożonych na wypadek nieoczekiwane dużych odszkodowań i świadczeń. W przypadku, gdy rezerwy nie są wystarczające do przywrócenia normalnego poziomu skorygowanych odszkodowań i świadczeń, składki uzupełniane są z własnych funduszy. Główną cechą obu metod jest to, że nieoczekiwane duże odszkodowania i świadczenia nie doprowadzają do bardzo niskiej, a czasem nawet ujemnej produkcji globalnej.

Jeżeli, z powodu braku informacji, nie jest możliwe stosowanie powyższych metod szacowania skorygowanych odszkodowań i świadczeń, może wystąpić konieczność szacowania produkcji globalnej poprzez sumowanie kosztów z uwzględnieniem normalnych zysków.

3.4 W ESA 95 opisana jest tylko jedna prosta metoda pomiaru –

Zarobione składki ogółem plus uzupełnienia do składek ubezpieczeniowych minus [nieskorygowane] należne odszkodowania ogółem

3.5 Druga zmiana dotyczy ujmowania wypłat wyjątkowych odszkodowań i świadczeń z tytułu katastrof, jako transferów kapitałowych. ESA 95 uznawała wszystkie odszkodowania i świadczenia jako transfery bieżące. Zaklasyfikowanie odszkodowań i świadczeń z tytułu katastrof do transferów kapitałowych spowodowane jest charakterem ryzyka ponoszonego w imieniu gospodarstw domowych i pozostałych sektorów. Takie odszkodowania i świadczenia przeznaczone będą w większości przypadków na znaczące naprawy oraz renowacje budynków mieszkalnych i pozostałych budynków, których zniszczenia rejestrowane będą jako pozostałe zmiany wolumenu aktywów.

Opis zmiany dla reasekuracji

3.6 Metoda szacowania wartości produkcji globalnej reasekuracji w ESA 2010 została również zmodyfikowana w porównaniu z ESA 95. Transakcję pomiędzy instytucjami ubezpieczeniowymi, w której instytucja ubezpieczeniowa podejmująca się ubezpieczenia posiadacza polisy transferuje część ponoszonego ryzyka do innej instytucji ubezpieczeniowej, nazywamy reasekuracją.

W reasekuracji krajowej, cała produkcja globalna reasekuratora odpowiada zużyciu pośredniemu bezpośredniego ubezpieczyciela posiadającego polisę reasekuracyjną, a zatem PKB nie ulega zmianie. Jednak wiele usług reasekuracyjnych świadczonych jest pomiędzy ubezpieczycielami będącymi rezydentami różnych gospodarek. Kiedy występują takie usługi transgraniczne, zmiany w obliczaniu wartości usług reasekuratora zmieniają wartość eksportu/importu usług reasekuracyjnych.

ESA 95 (Aneks III paragraf 39) stanowi, że produkcja globalna reasekuratora jest bilansem wszystkich transakcji pomiędzy reasekuratorami i instytucjami ubezpieczeniowymi poszukującymi reasekuracji. W uproszczeniu:

ESA 95 Produkcja globalna = składki zarobione (pomniejszone o prowizje do zapłacenia) minus odszkodowania i świadczenia należne.

ESA 2010, par. 3.74c, stanowi, że produkcja globalna reasekuracji jest określona w dokładnie taki sam sposób, jak w przypadku pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych, nawet jeśli reasekuracji podlegają ubezpieczenia na życie.

ESA 2010 produkcja globalna = składki zarobione (pomniejszone o prowizje do zapłacenia) plus uzupełnienia do składek minus skorygowane odszkodowania i świadczenia należne.

Zmiana w rezerwach technicznych ubezpieczeń (z wyłączeniem zysków/start z tytułu posiadania majątku) będąca elementem obliczeń skorygowanych odszkodowań i świadczeń spowoduje zmianę PKB i DNB o tę samą wartość.

3.7 Z tego powodu, do ESA2010 wprowadzone zostały dwie zmiany dotyczące produkcji globalnej reasekuracji:

- Faktyczne odszkodowania i świadczenia zostały zastąpione skorygowanymi odszkodowaniami i świadczeniami; oraz
- Produkcja globalna została powiększona poprzez wprowadzenie uzupełnień do składek.

Konsekwencje zmiany dla ubezpieczeń osobowych i majątkowych

3.8 Konsekwencją tej zmiany jest to, że opłata za usługę dla pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych (produkcja globalna) jest mniej zmienna, a wartość dodana wg ESA 2010 prawdopodobnie rzadziej będzie przyjmowała wartości ujemne. Stosując podejście ESA 95, w przypadku wyjątkowo dużych odszkodowań i świadczeń, opłaty za usługi ponoszone przez klientów mogą być ujemne, odzwierciedlając dużą kwotę pieniędzy przekazaną z tytułu odszkodowań i świadczeń. Zgodnie z ESA 2010, stosowanie skorygowanych odszkodowań i świadczeń do obliczenia opłat za obsługę, gwarantuje, że opłaty pozostają reprezentacyjne dla działalności w ramach

pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych przez dłuższy okres. Zmiana z faktycznych odszkodowań i składek na skorygowane odszkodowania i składki, utrzymuje dodatnie wartości płatności za usługi, i pozostaje powiązana z transferami z instytucji ubezpieczeniowych do gospodarstw domowych i pozostałych klientów.

Od strony produkcji, zastosowanie skorygowanych odszkodowań i świadczeń, zamiast faktycznych odszkodowań i świadczeń może spowodować wzrost lub spadek produkcji globalnej. Zmieni to zużycie pośrednie posiadaczy polis, którzy wykorzystują polisy w dalszym procesie produkcji. A więc całkowita wartość dodana będzie zmieniona jedynie przez wpływ ubezpieczeń na spożycie ogółem i eksport.

Od strony rozdysponowania, wpływ na PKB mają zmiany w spożyciu ogółem i eksporcie ubezpieczeń. Od strony dochodowej, wpływ na PKB ma zmiana nadwyżki operacyjnej brutto ubezpieczycieli pomniejszona o zmianę nadwyżki operacyjnej brutto posiadaczy polis, którzy wykazują zużycie pośrednie produkcji globalnej ubezpieczeń.

3.9 Odpowiednik zmiany opłaty za usługę rejestrowany jest w transakcji D.711 „składki na udziale własnym z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych”, w których opłata za usługę pojawia się ze znakiem ujemnym. Przepływ D.711 jest transferem bieżącym rejestrowanym na rachunku wtórnego podziału dochodów i dlatego nie występuje w przejściu z PKB na DNB.

W konsekwencji, wprowadzenie skorygowanych odszkodowań i świadczeń do obliczania produkcji globalnej ubezpieczeń ma wpływ również na DNB. DNB zmieni się o tę sama wartość co PKB.

Konsekwencje zmiany dla reasekuracji

3.10 W przedsiębiorstwach krajowych, wszelkie zmiany w opłatach pobieranych przez reasekuratorów zostaną odzwierciedlone w zmianach zużycia pośredniego instytucji ubezpieczeniowych, a zatem wpływ na PKB i DNB jest zerowy.

3.11 W instytucjach reasekuracyjnych transgranicznych, wprowadzenie skorygowanych odszkodowań i świadczeń wpływa na PKB (i konsekwentnie na DNB) ponieważ powoduje zmianę poziomu eksportu usług reasekuracyjnych w kraju rezydencji reasekuratora i poziomu importu usług reasekuracyjnych w kraju rezydencji bezpośredniego ubezpieczyciela.

Od strony produkcji, na PKB wpływa zmiana produkcji globalnej wyeksportowanej reasekuracji oraz zużycia pośredniego zaimportowanej reasekuracji.

Od strony rozdysponowania, wpływa na PKB zmiana eksportu i importu.

Od strony dochodowej, wpływa na PKB zmiana nadwyżki operacyjnej reasekuratorów i ubezpieczycieli korzystających z usług reasekuracji.

3.12 Odpowiednik zmiany opłat z tytułu usług rejestrowany jest w transakcji D.712 „składki na udziale własnym z tytułu reasekuracji czynnej w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych”, w której opłaty za usługę pojawiają się ze znakiem ujemnym. Przepływ D.712 jest transferem bieżącym, który nie występuje w przejściu z PKB do DNB.

W konsekwencji, tak jak na PKB, również na DNB wpływ ma wprowadzenie skorygowanych odszkodowań i świadczeń do obliczania produkcji globalnej reasekuracji. DNB zmieni się o tę samą wartość co PKB.

3.13 Dla transgranicznej działalności reasekuracyjnej, włączenie uzupełnień do składek powstających z zainwestowanych funduszy generuje nowe przepływy transgraniczne. Dla reasekuratora za granicą świadczącego usługi krajowej instytucji ubezpieczeniowej, nastąpi wzrost płatności za świadczone usługi z powodu włączenia uzupełnień do składek i będzie to bezpośrednio zrekompensowane przez odpowiedni wzrost przypisanego umownie przepływu dochodu z tytułu własności z powrotem do instytucji ubezpieczeniowej (transakcja D.441 „dochody z inwestycji przypisane posiadaczom polis ubezpieczeniowych”). Odpowiadająca temu zmiana wystąpi w transakcjach finansowych, odzwierciedlając reinwestycję dochodów z tytułu własności w fundusze inwestycyjne reasekuratora.

A zatem efekt netto działalności reasekuratorów nierezydentów spowoduje spadek PKB w kraju rezydencji instytucji ubezpieczeniowej korzystającej z reasekuracji, z powodu zarejestrowania zwiększonej opłaty za usługę reasekuracji. DNB nie ulegnie jednak zmianie, ponieważ powiększonej opłacie za usługę będzie odpowiadał przepływ do kraju instytucji ubezpieczeniowej w postaci przypisanych umownie dochodów z tytułu własności.

Podobnie w kraju prowadzenia działalności reasekuracyjnej, gdzie płatności netto za reasekurację są na korzyść rezydenta reasekuratora, zgodnie z ESA2010 PKB będzie wyższy o wartość opłat za usługę netto dla reasekuracji przekraczającej granicę kraju.

3.14 Zmiana z powodu włączenia uzupełnień do składek do pomiaru produkcji globalnej może mieć zatem pozytywny lub negatywny wpływ na PKB, w zależności od bilansu netto transgranicznej działalności reasekuracyjnej. Teoretycznie nie powinno być zmian DNB z powodu kompensujących się przepływów dochodów w postaci przypisanych umownie transferów dochodów z tytułu funduszy inwestycyjnych reasekuratorów.

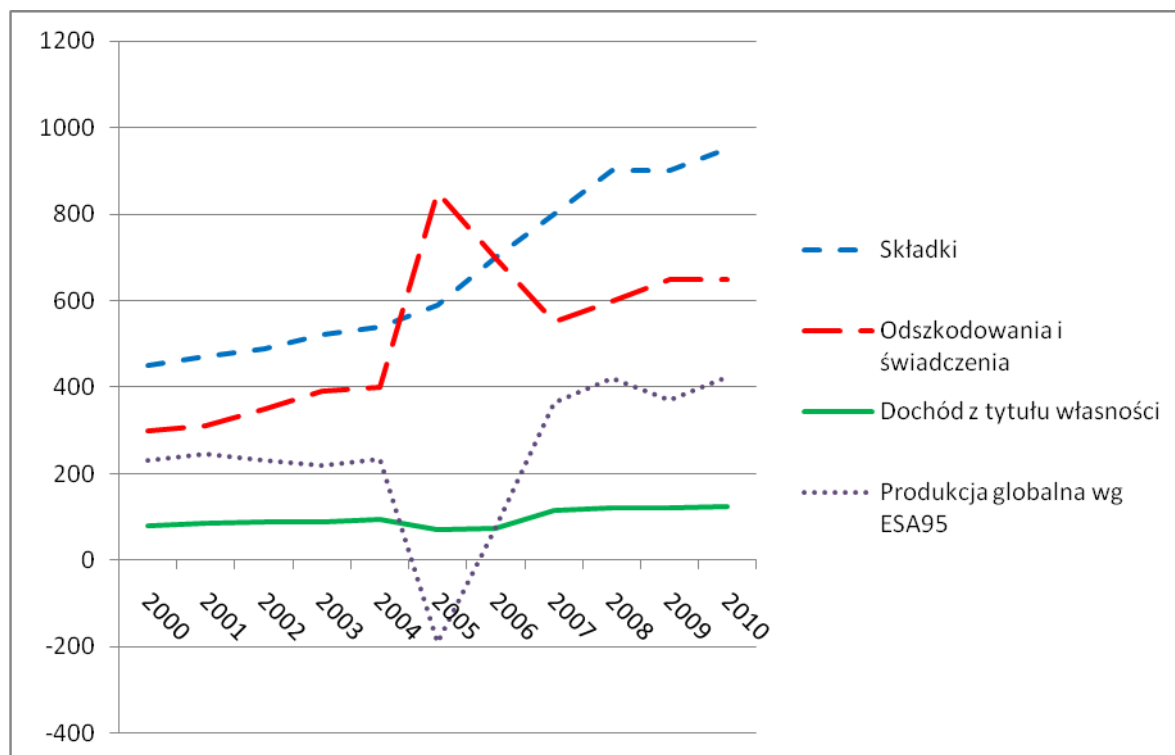
Przykład liczbowy

3.15 Instytucja ubezpieczeniowa jest zobligowana do wypłaty wysokich odszkodowań w jednym roku. Tablica 3.1 poniżej prezentuje zachowanie się, w kolejnych okresach, składek, odszkodowań i świadczeń, dochodów z tytułu własności i produkcji globalnej obliczonej zgodnie z zasadami ESA 95 (odszkodowania i świadczenia bez korekty).

Tablica 3.1 Pomiar produkcji globalnej pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg ESA 95

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Składki	450	470	490	520	540	590	700	800	900	900	950
Odszkodowania i świadczenia	300	310	350	390	400	850	700	550	600	650	650
Dochód z tytułu własności	80	85	90	90	95	70	75	115	120	120	125
Produkcja globalna wg ESA 95	230	245	230	220	235	-190	75	365	420	370	425

Wykres 3.1 Pomiar produkcji globalnej pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg ESA 95

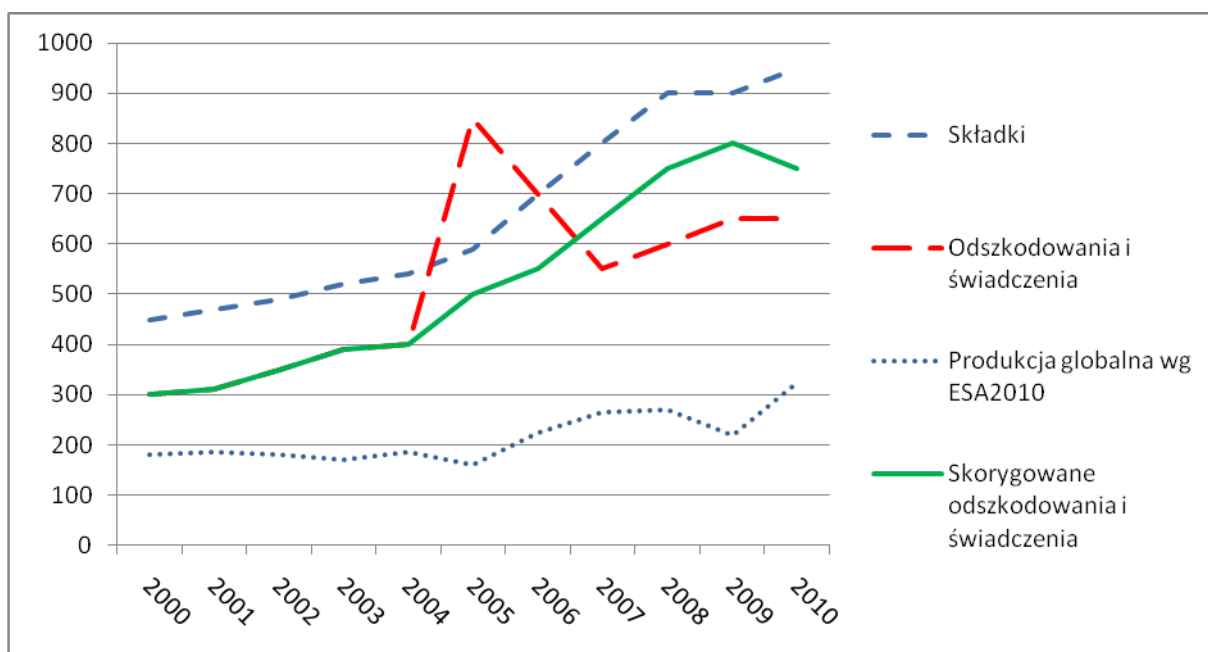

3.16 Zgodnie z ESA 2010, zbierane są informacje na temat zmian w rezerwach na wyrównanie szkodowości lub wykonywane są wiarygodne założenia i wprowadzane korekty wartości odszkodowań i świadczeń tak, aby pomiar produkcji globalnej ubezpieczeń był bardziej wygładzony. Dane te przedstawione zostały w Tabelicy 3.2. Należy zwrócić uwagę na to, że suma korekt w całym okresie wynosi zero. Gwarantuje to, że efekt wygładzania szacunków nie wpływa na sumę poziomów PKB w całym okresie objętym korektami, choć w poszczególnych latach PKB ulega zmianie.

Tabelica 3.2 Pomiar produkcji globalnej pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wg ESA 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Składki	450	470	490	520	540	590	700	800	900	900	950
Skorygowane odszkodowania i świadczenia	300	310	350	390	400	500	550	650	750	800	750
Dochód z tytułu własności	80	85	90	90	95	70	75	115	120	120	125
Produkcja globalna wg ESA 2010	230	245	230	220	235	160	225	265	270	220	325
Korekty odszkodowań i świadczeń	0	0	0	0	0	-350	-150	100	150	150	100

Wykres 3.2 Pomiar produkcji globalnej pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wg ESA 2010

Rachunki

3.17 W rachunkach, składki netto płacone instytucjom ubezpieczeniowym obliczane są następująco:

Składki zarobione plus uzupełnienia do składek pomniejszone o produkcję globalną

Zgodnie z ESA 95, dla roku 2005, jest to $590+70-(-190)=850$. Zgodnie z ESA 2010, $590+70-160=500$

Odszkodowania i świadczenia są równe faktycznie wypłaconym odszkodowaniom i świadczeniom = 850.

Przepływy te są pokazane na rachunku redystrybucji dochodów.

Rachunki dla 2005 roku – sekwencja rachunków instytucji ubezpieczeniowych wg ESA 95 i ESA 2010

Rachunek produkcji						
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010	
Zużycie pośrednie (P.2)		40	40	Produkcja globalna (P.11)	-190	160
Wartość dodana (B.1g)		-230	120			

Rachunek tworzenia dochodów						
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010	
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)		50	50	Wartość dodana (B.1g)	-230	120
Nadwyżka operacyjna (B.2g)		-280	70			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody			Przychody		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Nadwyżka operacyjna (B.2g)</i>	-280	70
Uzupełnienia do składek (D.441)	70	70			
<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	-350	0			

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody			Przychody		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	-350	0
Składki netto (D.71)				850	500
Odszkodowania i świadczenia (D.72)	850	850			
<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	-350	-350			

Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji					
Rozchody			Przychody		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	-350	-350
<i>Oszczędności (B.8g)</i>	-350	-350			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Oszczędności (B.8g)</i>	-350	-350
<i>Wierzytelności netto/Zadłużenie netto (B.9g)</i>	-350	-350			

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto (B.9)</i>	350	350

Rachunki dla 2005 roku – sekwencja rachunków sektora gospodarstw domowych wg ESA 95 i ESA 2010

Rachunek produkcji					
Rozchody			Przychody		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
Zużycie pośrednie (P.2)			Produkcja globalna (P.11)		
<i>Wartość dodana (B.1g)</i>					

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody		ESA 95	ESA 2010	Przychody	
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)				<i>Wartość dodana (B.1g)</i>	-
<i>Nadwyżka operacyjna (B.2g)</i>					

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody		ESA 95	ESA 2010	Przychody	
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
Uzupełnienia do składek (D.441)					50
					50
<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>		120	120		

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody		ESA 95	ESA 2010	Przychody	
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
				<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	120
					120
Składki netto (D.71)		850	500		
Odszkodowania i świadczenia (D.72)				850	850
<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>		120	470		

Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji					
Rozchody		ESA 95	ESA 2010	Przychody	
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
				<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	120
					470
Usługa ubezpieczeniowa (P.31)		-190	160		
<i>Oszczędności (B.8)</i>		310	310		

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
		ESA 95	ESA 2010		
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
				<i>Oszczędności (B.8g)</i>	310
					310
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>		310	310		

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
		ESA 95	ESA 2010		
		ESA 95	ESA 2010	ESA 95	ESA 2010
				<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	310
					310

3.18 Różnica między potrzebami pożyczkowymi instytucji ubezpieczeniowej (350) a nadwyżką na udzielanie kredytów w sektorze gospodarstw domowych (310) stanowi zużycie pośrednie instytucji ubezpieczeniowej (40), które jest raczej przychodem dla innych rodzajów działalności niż dla sektora gospodarstw domowych. W praktyce, instytucje ubezpieczeniowe mogą uzyskać fundusze z własnych rezerw lub od różnego rodzaju pożyczkodawców a nie jedynie od sektora gospodarstw domowych.

3.19 ESA 2010 w paragrafie 16.66 (d) stanowi, że:

Odszkodowania wynikające ze strat z tytułu klęsk żywiołowych to pozostałe transfery kapitałowe (D.99), a nie transfery bieżące, w związku z czym rejestrowane są na rachunku kapitałowym jako pozycje do zapłacenia przez ubezpieczycieli posiadaczom polis.

3.20 Odszkodowania i świadczenia wypłacone klasyfikowane są jako transfery kapitałowe, jeśli wypłacone są jako wynik katastrofy i są przeznaczone na duże remonty i renowacje lub odbudowę mienia klasyfikowane w rachunkach jako nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe .

3.21 ESA 2010 w paragrafie 16.93 stanowi, że:

W następstwie katastrofy całkowita nadwyżka odszkodowań i świadczeń nad składkami jest rejestrowana jako transfer kapitałowy od ubezpieczyciela do posiadacza polisy. Informacje na temat wysokości odszkodowań i świadczeń do wypłacenia w ramach polis ubezpieczeniowych uzyskuje się od sektora ubezpieczeń. Jeśli sektor ubezpieczeń nie może dostarczyć tych informacji, jedną z metod oszacowania wysokości odszkodowań i świadczeń związanych z katastrofą jest obliczenie różnicy między odszkodowaniami i świadczeniami skorygowanymi oraz faktycznymi w okresie katastrofy.

3.22 W przykładzie liczbowym poniżej, porównane zostały dwie metody (zapis wg ESA 2010):

- a) wszystkie odszkodowania i świadczenia traktowane są jako transfery bieżące (lewe kolumny);
- b) nadwyżka odszkodowań i świadczeń nad skorygowanymi odszkodowaniami i świadczeniami w roku 2005 (850-500=350) jest traktowana jako transfer kapitałowy (prawe kolumny).

Rachunek sektora gospodarstw domowych wg ESA 2010

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody	Przypadek (a) Przypadek (b)		Przychody	Przypadek (a) Przypadek (b)	
			<i>Bilans dochodów pierwotnych (B.5g)</i>	120	120
Składki netto (D.71)	500	500			
Odszkodowania i świadczenia(D.72)				850	500
<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	470	120			

Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji					
Rozchody	Przypadek (a) Przypadek (b)		Przychody	Przypadek (a) Przypadek (b)	
			<i>Dochód do dyspozycji (B.6g)</i>	470	120
Usługa ubezpieczeniowa (P.31)	160	160			
<i>Oszczędności (B.8g)</i>	310	-40			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartość netto		
	Przypadek (a)	Przypadek (b)		Przypadek (a)	Przypadek (b)
Transfery kapitałowe z tytułu odszkodowań i świadczeń (D.99)	0	350	<i>Oszczędności (B.8g)</i>	310	-40
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	310	310			

3.23 Główna zmiana w prezentowaniu odszkodowań i świadczeń wypłaconych jako transferów kapitałowych polega na obniżeniu dochodu do dyspozycji i oszczędności w sektorze gospodarstw domowych. Biorąc pod uwagę, że wydatek jest wynikiem katastrofy, wydaje się to poprawne.

4. Systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa trwałe

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Systemy uzbrojenia	3.70e, 3.108	3.129b, 20.190

Opis zmiany

4.1 W ESA 95, jedynie nabycie tych obiektów i sprzętu wojskowego, które zostały uznane za mające ekwiwalent cywilny, rejestrowane było jako nakłady brutto na środki trwałe. Przykładami są lotniska, doki, drogi, szpitale. W ESA 2010, zakres militarnych aktywów trwałych jest rozszerzony o broń i systemy wspierające nawet jeśli nie mają ekwiwalentnego przeznaczenia cywilnego. Wojskowe systemy militarne, w tym pojazdy i inny sprzęt, taki jak okręty wojenne, łodzie podwodne, wojskowe statki powietrzne, czołgi, wozy i wyrzutnie raketowe, są środkami trwałymi wykorzystywanymi w sposób ciągły przez okres dłuższy niż jeden rok do wytwarzania usług obrony narodowej. Przedmioty jednorazowego użytku, takie jak amunicja, pociski, rakiety i bomby, traktowane są jako wojskowe rzeczowe środki obrotowe. Zmiana ta wprowadziła spójność pomiędzy zakresem aktywów w odniesieniu do sprzętu militarnego z ogólną definicją aktywów kapitałowych – przedmioty przedstawiające wartość w długim okresie, które przynoszą korzyści ich właścicielowi ekonomicznemu.

Konsekwencje zmiany

4.2 Nabycie wojskowych systemów militarnych wg ESA 95 było rejestrowane jako wydatki bieżące (zużycie pośrednie). Duże zakupy statków powietrznych były zatem rejestrowane jako zużycie pośrednie w okresie nabycia. To z kolei przekładało się na duży wzrost produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, liczonej jako na sumę kosztów dla danego okresu. Pozostawiało to jednak wartość dodaną na poziomie niezmiennym.

4.3 Zgodnie z ESA 2010, nabycie jest ujmowane jako nakłady brutto na środki trwałe, a zużycie w czasie rejestrowane będzie jako amortyzacja majątku trwałego. Zwiększy to wartość dodaną brutto w całym okresie użytkowania aktywa.

4.4 Zgodnie z ESA 2010, w porównaniu do ESA 95, zmiany są następujące:

a) w roku nabycia

Od strony produkcji, zużycie pośrednie spada, ponieważ wydatek na broń jest teraz traktowany, jako nakłady brutto na środki trwałe; konsekwentnie, produkcja globalna sektora instytucji rządowych i samorządowych, obliczana jako suma kosztów, obniża się o tę samą wartość. Dlatego też wartość dodana i PKB pozostają niezmiennione.

Od strony rozdysponowania, spożycie ogółem sektora instytucji rządowych i samorządowych spada (o tę samą wartość co produkcja globalna i zużycie pośrednie), ale spadek ten jest zbilansowany wzrostem nakładów brutto na środki trwałe. PKB pozostaje niezmiennione.

Od strony dochodowej nie ma zmian.

b) w kolejnych latach okresu użytkowania aktywa

W rachunku produkcji, produkcja globalna sektora instytucji rządowych i samorządowych obliczana, jako suma kosztów wzrasta z tytułu amortyzacji środków trwałych. PKB zwiększa się o wartość amortyzacji środków trwałych.

Od strony rozdysponowania, spożycie ogółem sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrasta o tę samą wartość co produkcja globalna, tj. o wartość amortyzacji środków trwałych.

Od strony dochodowej, nadwyżka operacyjna brutto jest wyższa o tę samą wartość co wartość dodana. PKB jest większy o wartość amortyzacji środków trwałych.

PKN i *wierzytelności/zadłużenia netto* pozostają bez zmian.

Przykład liczbowy

4.5 Rozważamy nabycie systemu uzbrojenia za 100 mln euro w 2005 r. Dla ułatwienia zakłada się, że nastąpiło ono pod koniec roku 2005. Zakłada się także, że okres użytkowania wynosi 5 lat, oraz że amortyzacja środków trwałych jest jednakowa przez 5 lat – to jest 20 mln euro rocznie. Poniższe wartości pozostają stałe przez cały rozpatrywany okres.

Pozostałe bieżące wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na wyroby i usługi wynoszą 500 mln euro rocznie;

Koszty związane z zatrudnieniem wynoszą 500 mln euro rocznie;

Amortyzacja pozostałych środków trwałych wynosi 50 mln euro rocznie;

Przychody netto z tytułu podatków wynoszą 1000 mln euro rocznie.

Zmiana pokaże wzrost kosztów amortyzacji środków trwałych o 20 mln euro w każdym kolejnym roku – od 2006 do 2010 r. Liczby te zostały zaprezentowane w Tabelicy 4.1 i Tabelicy 4.2.

Tabelica 4.1 ESA 95: Zapisy na rachunku produkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rozchody						
Materiały (część P.2)	300	200	200	200	200	200
Usługi (część P.2)	300	300	300	300	300	300
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	500	500	500	500	500	500
Amortyzacja środków trwałych (P.51c)	50	50	50	50	50	50
Produkcja globalna (suma kosztów) (P.13)	1150	1050	1050	1050	1050	1050
Wartość dodana brutto (B.1g)	550	550	550	550	550	550

Tabelica 4.2 ESA 2010: Zapisy na rachunku produkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rozchody						
Materiały (część P.2)	200	200	200	200	200	200
Usługi (część P.2)	300	300	300	300	300	300
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	500	500	500	500	500	500
Amortyzacja środków trwałych (P.51c)	50	70	70	70	70	70
Produkcja globalna (suma kosztów) (P.13)	1050	1070	1070	1070	1070	1070
Wartość dodana brutto (B.1g)	550	570	570	570	570	570

4.6 Widać, że łączna produkcja globalna (mierzona jako suma kosztów) przez okres 2005 - 2010 jest taka sama wg ESA 95 i ESA 2010 i wynosi 6400 mln euro. Wartość dodana wzrosła jednak o wartość amortyzacji środków trwałych, rozłożoną na lata okresu użytkowania systemu uzbrojenia. Wartość dodana nie wzrasta w roku, w którym następuje nabycie aktywa.

Rachunki sektora instytucji rządowych i samorządowych dla roku 2005

Rachunek produkcji					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
Zużycie pośrednie (P.2)	600	500	Produkcja globalna (P.13)	1150	1050
<i>Wartość dodana brutto (B.1g)</i>	550	550			

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody/	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	500	500	<i>Wartość dodana brutto (B.1g)</i>	550	550
<i>Nadwyżka operacyjna brutto (B.2)</i>	50	50			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
			<i>Nadwyżka operacyjna brutto (B.2g)</i>	50	50
<i>Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)</i>	50	50			

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
			<i>Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)</i>	50	50
			Przychody z podatków netto (D.5)	1000	1000
<i>Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)</i>	1050	1050			
<i>Dochód do dyspozycji netto (B.6n)</i>	1000	1000			

Rachunek wykorzystania dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
			<i>Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)</i>	1050	1050
Spżycie (P.32)	1150	1050	<i>Dochód do dyspozycji netto (B.6n)</i>	1000	1000
<i>Oszczędności brutto (B.8g)</i>	- 100	0			
<i>Oszczędności netto (B.8n)</i>	- 150	- 50			

Rachunek kapitałowy						
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
System uzbrojenia (P.51g)		0	100	<i>Oszczędności netto (B.8n)</i>	-150	-50
<i>Amortyzacja (P.51c)</i>		-50	-50			
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>		-100	-100			

Rachunek finansowy						
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
				<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	-100	-100

Rachunki sektora instytucji rządowych i samorządowych dla roku 2006

Rachunek produkcji						
Rozchody			Przychody			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
Zużycie pośrednie (P.2)		500	500	Produkcja globalna (P.13)	1050	1070
<i>Wartość dodana brutto (B.1g)</i>		550	570			

Rachunek tworzenia dochodów						
Rozchody			Przychody			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)		500	500	<i>Wartość dodana brutto (B.1g)</i>	550	570
<i>Nadwyżka operacyjna brutto (B.2g)</i>		50	70			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów						
Rozchody			Przychody			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
				<i>Nadwyżka operacyjna brutto (B.2g)</i>	50	70
<i>Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)</i>		50	70			

Rachunek podziału wtórnego dochodów						
Rozchody			Przychody			
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010	
				<i>Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)</i>	50	70
				Przychody z podatków netto (D.5)	1000	1000
<i>Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)</i>		1050	1070			
<i>Dochód do dyspozycji netto (B.6n)</i>		1000	1000			

Rachunek wykorzystania dochodów					
Rozchody			Przychody		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)</i>	1050	1070
Spżycie (P.32)	1050	1070	<i>Dochód do dyspozycji netto (B.6n)</i>	1000	1000
<i>Oszczędności brutto (B.8g)</i>	0	0			
<i>Oszczędności netto (B.8n)</i>	- 50	- 70			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
System uzbrojenia (P.51g)	0	0	<i>Oszczędności netto (B.8n)</i>	-50	-70
<i>Amortyzacja (P.51c)</i>	-50	-70			
<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	0	0			

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			<i>Wierzytelności/Zadłużenie netto(B.9)</i>	0	0

5. Koszty likwidacji dużych aktywów kapitałowych

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Nakłady brutto na środki trwałe – koszty likwidacji	-	3.129h
Amortyzacja środków trwałych – koszty likwidacji	-	3.139

Opis zmiany

5.1 Koszty likwidacji (znane również jako koszty zakończenia użytkowania) to koszty występujące na koniec okresu użytkowania aktywa, konieczne do zlikwidowania aktywu w sposób zapobiegający powstawaniu niepożądanych innych kosztów, takich jak zanieczyszczenie środowiska lub zagrożenie bezpieczeństwa. Koszty te rejestrowane są na koniec okresu użytkowania aktywa w nakładach brutto na środki trwałe jako koszty przeniesienia praw własności.

W ESA 2010 przyjęto, że do początkowych nakładów inwestycyjnych zaliczana jest jedynie wartość środka i koszty przeniesienia prawa własności znane w momencie nabycia (wyłączone pozostają niekreślone koszty likwidacji). Ta początkowa wartość nakładów brutto na środki trwałe jest następnie amortyzowana przez cały okres użytkowania środka trwałego uwzględniając zarówno znane w momencie zakupu koszty likwidacji jak również normalne zużycie się i starzenie środka trwałego. W momencie likwidacji, rejestrowane są dodatkowe nakłady brutto na środki trwałe, odzwierciedlające związane z tym koszty nie uwzględnione w początkowych nakładach inwestycyjnych brutto na środki trwałe. W tym samym momencie, koszty te są odpisywane jako amortyzacja środków trwałych.

Amortyzacja środków trwałych równa nieprzewidzianym kosztom likwidacji jest prezentowana w roku likwidacji, podczas gdy znane w momencie nabycia i ujęte w początkowej wartości nakładów inwestycyjnych brutto na środki trwałe koszty są ujmowane w rocznych szacunkach amortyzacji środków trwałych przez cały okres ich użytkowania.

Konsekwencje zmiany

5.2 W ESA 95 nie były rozpatrywane bardzo duże koszty likwidacji aktywów kapitałowych, takich jak elektrownie atomowe, a więc nie istniały żadne wytyczne poza ogólnymi wskazówkami dotyczącymi traktowania kosztów przeniesienia praw własności w momencie rozdysponowania aktywów.

5.3 Sposób, w jaki koszty likwidacji są rozłożone w czasie, wpływa na wysokość amortyzacji środków trwałych w całym okresie. Poprzez zmiany amortyzacji środków trwałych, produkcja globalna producentów nierynkowych obliczana jako suma kosztów (strona produkcji), spożycie ogółem (strona rozdysponowania), nadwyżka operacyjna (strona dochodowa) i PKB zmieniają się nieznacznie, ale wpływ na wynik w trakcie całego okresu użytkowania aktywa pozostanie neutralny.

Przykład liczbowy

5.4 Rozpatrzmy zakup elektrowni atomowej, gdzie koszty zakupu wynoszą 200 mln euro z oczekiwanym okresem użytkowania dziesięć lat i kosztami likwidacji 100 mln euro (koszty te nie są znane w momencie zakupu).

Tablica 5.1 Koszty likwidacji dużych aktywów

	Rok 0	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 9	Rok 10	Ogółem
Teoria								
Nakłady brutto na środki trwałe (P.51g)	200							
Szacunek kosztów likwidacji (P.51g)							100	
Wartość aktywa (AN.11)	200	170	140	110		-70	0	
Amortyzacja środka trwałego (P.51c)		30	30	30		30	30	300
Praktyka								
Nakłady brutto na środki trwałe (P.51g)	200							
Szacunek kosztów likwidacji (P.51g)							100	
Wartość aktywa (AN.11)	200	180	160	140		20	0	
Amortyzacja środka trwałego (P.51c)		20	20	20		20	120	300

5.5 W tablicy powyżej, przypadek teoretyczny obrazuje wytyczne SNA 2008 i ESA 2010. Jednakże, w celu opracowania szacunków rocznej amortyzacji środków trwałych na poziomie 30 mln przez cały okres użytkowania elektrowni atomowej, konieczne jest przyjęcie na początku założenia dotyczącego kosztów końcowych. Przyjęta wartość 100 mln musi zostać dodana do ceny zakupu 200 mln tak, aby uzyskać wartość początkową równą 300 mln, od której liczona będzie coroczna amortyzacja środków trwałych (300 zredukowane do 0 przez dziesięć lat). Poprawny szacunek kosztów likwidacji jest mało prawdopodobny na etapie uruchamiania elektrowni atomowej. Stąd drugi z powyższych przypadków (praktyczny) przedstawia alternatywne podejście, w którym koszty likwidacji określane są i ujmowane w nakładach brutto na środki trwałe na koniec okresu użytkowania. Ich odpisanie jako amortyzacji środków trwałych ma także miejsce na koniec użytkowania – w dziesiątym roku. Nie dokonuje się szacunku amortyzacji środków trwałych w latach poprzednich z tytułu przewidywanych kosztów likwidacji. Ta opcja może być jedyną, możliwą do zastosowania w praktyce, w chwili obecnej.

6. Klasyfikacja jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektor publiczny i prywatny

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Produkcja globalna rynkowa, nierynkowa	3.16 – 3.45	1.37, 3.16 – 3.41, 20.05-20.55
Kryterium publiczne kontra prywatne	2.26	1.35, 20.309-20.320

Opis zmiany

6.1 Biorąc pod uwagę istotne wymogi polityczne, dotyczące dokładnych danych na temat deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w Europie, a także doświadczenie w stosowaniu ESA 95 do opracowywania wiarygodnych szacunków w tym zakresie, w ESA 2010 zawarto znacznie więcej informacji na ten temat. Zmiany obejmują uszczegółowienie wytycznych dotyczących rozgraniczenia pomiędzy sektorem instytucji rządowych i samorządowych, przedsiębiorstwami publicznymi i przedsiębiorstwami prywatnymi. W okresie obowiązywania ESA 95, za konieczne uznano wprowadzenie surowych zasad dotyczących oceny, czy jednostka działała głównie jako rynkowa czy nierynkowa.

Zgodnie z ESA 95, jednostka klasyfikowana jest do sektora instytucji rządowych i samorządowych jeśli:

- a) Nie stanowi odrębnej jednostki instytucjonalnej lub
- b) Jest oddzielną jednostką instytucjonalną kontrolowaną przez sektor instytucji rządowych i samorządowych i jest nierynkowa.

Produkcja globalna rynkowa (ESA 95 paragrafy 3.17 i 3.18) zdefiniowana jest jako „produkcja globalna sprzedana na rynku po cenach ekonomicznie uzasadnionych”.

ESA 95 w paragrafie 3.19 stanowi, że „produkcja globalna jest sprzedawana po cenach ekonomicznie uzasadnionych tylko wtedy, gdy przychód ze sprzedaży pokrywa ponad 50% kosztu produkcji”.

6.2 W ESA 2010, zdolność do prowadzenia działalności rynkowej będzie sprawdzana głównie za pomocą zwykłego kryterium ilościowego (tzw. kryterium 50%). Jednakże, w celu podjęcia decyzji dotyczącej tego, czy producent który działa pod kontrolą sektora instytucji rządowych i samorządowych jest jednostką rynkową należy uwzględnić również kryteria jakościowe. Dlatego też ESA 2010, w przeciwieństwie do ESA 95, wykorzystuje także cechy jakościowe dla opisu producentów nierynkowych.

Zgodnie z ESA 2010, aby zdecydować czy jednostka instytucjonalna prowadząca działalność produkcyjną pod kontrolą sektora instytucji rządowych i samorządowych jest rynkowa, należy zastosować kryterium 50%. Jeśli wskaźnik przychodów ze sprzedaży do kosztów produkcji wynosi powyżej 50%, jednostka ta jest z zasady rynkowa. Konieczne jest jeszcze dokonanie oceny działalności takiego podmiotu i jego zasobów w oparciu o kryteria jakościowe. Kryteria te są następujące:

- kiedy jednostka sprzedaje swoją produkcję wyłącznie sektorowi instytucji rządowych i samorządowych oraz nie konkuruje w tym zakresie z producentami prywatnymi, musi być zaklasyfikowana do sektora instytucji rządowych i samorządowych; lub
- kiedy sektor instytucji rządowych i samorządowych ma jednego dostawcę określonego rodzaju towarów i usług, i ten pojedynczy dostawca sprzedaje mniej niż 50% swojej produkcji globalnej jednostkom zaliczonym do innych sektorów instytucjonalnych, i nie konkurował z prywatnymi

producentami o kontrakt z sektorem instytucji rządowych i samorządowych, wówczas taka jednostka musi być zaklasyfikowana do sektora instytucji rządowych i samorządowych; lub

- kiedy producent nie ma bodźca, aby dostosować podaż w celu osiągnięcia rzeczywistych zysków z działalności, tak aby działać w warunkach rynkowych i wywiązywać się ze swych zobowiązań finansowych, wówczas musi być zaklasyfikowany do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

6.3 Na potrzeby testu producentów rynkowych/nierynkowych, tzw. kryterium 50% - porównuje się sprzedaż (paragraf 20.30) i koszty produkcji (paragraf 20.31). W teście tym, ESA 2010 uwzględnia w kosztach produkcji koszty kapitału, które mogą być w sposób przybliżony określone w wysokości odsetek netto.

Konsekwencje zmiany

6.4 Włączenie wartości odsetek netto do mianownika wskaźnika sprzedaż / koszty produkcji może spowodować wzrost liczby jednostek zaklasyfikowanych do sektora instytucji rządowych i samorządowych, i związaną z tym rewizję wartości długu i deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Prawdopodobna jest także zmiana w pomiarze wartości dodanej, ponieważ w przypadku przedsiębiorstw publicznych ze stratą operacyjną lub relatywnie małą nadwyżką operacyjną w porównaniu do rozmiarów działalności, jeśli zostaną zaklasyfikowane do sektora instytucji rządowych i samorządowych, ich produkcja globalna liczona będzie jako suma kosztów. Zmieni to pomiar wartości dodanej, a więc i PKB.

Przykład liczbowy

6.5 Firma konsultacyjna kontrolowana przez sektor instytucji rządowych i samorządowych, świadcząca usługi sektorowi instytucji rządowych i samorządowych, po procedurze przetargowej, uzyskała dochody i poniosła koszty jak niżej:

	tysiące euro
Przychody	325
Zużycie pośrednie materiałów, paliwa i usług	100
Nakłady brutto na środki trwałe	50
Amortyzacja środków trwałych	100
Koszty związane z zatrudnieniem	300
Odsetki netto	100

6.6 Zgodnie z ESA 95, przychody uważane są za sprzedaż usług. ESA 95 paragraf 4.23 stanowi, że:

Wskaźnik sprzedaży do kosztów wynosi $325 / (100+100+300) = 65\%$. Ponieważ jest to powyżej 50%, dlatego też zgodnie z ESA 95 działalność jednostki uznawana była za rynkową, a ceny sprzedaży usług za ekonomicznie uzasadnione. Dlatego też była klasyfikowana do sektora przedsiębiorstw niefinansowych, jako przedsiębiorstw publiczne.

ESA 95 wartość dodana = $325 - 100 = 225$

Zgodnie z ESA 2010, zastosowanie reguły 50% byłoby następujące:

Wskaźnik sprzedaży do kosztów wynosi: $325/(100+100+300+100)=54\%$

Ten zmniejszający się wskaźnik, obecnie bliski 50%, powoduje konieczność dalszej analizy z wykorzystaniem kryteriów jakościowych:

- zastosowanie kryterium 1 pokazuje, że firma konsultacyjna jest jedynym dostawcą sektora instytucji rządowych i samorządowych, ale ma prywatnych konkurentów, którzy biorą udział w procedurach przetargowych. Dlatego też zgodnie z tym kryterium jednostka jest rynkowa.

- zastosowanie kryterium 2 pokazuje także, że firma konsultacyjna wzięła udział w przetargu i dlatego też jest jednostką rynkową.

- stosując kryterium 3 można przyjąć, że firma konsultacyjna mogła brać również udział w przetargach w sektorze prywatnym, czyniąc w ten sposób starania do działania w warunkach rynkowych.

- jedynym przypadkiem, gdy firma konsultacyjna byłaby uznana za nierynkową i klasyfikowana do sektora instytucji rządowych i samorządowych byłaby sytuacja, w której mniej niż 50% produkcji globalnej byłoby sprzedawane nabywcom innym niż sektor instytucji rządowych i samorządowych i jednostka nie konkurowałaby z producentami prywatnymi poprzez udział w przetargach na świadczenie usług dla rządowych lub prywatnych kontrahentów.

6.7 W tym ostatnim przypadku rachunki (w sektorze instytucji rządowych i samorządowych) byłyby następujące:

ESA 2010 produkcja globalna = Zużycie pośrednie (100) + Koszty związane z zatrudnieniem (300) + Amortyzacja środków trwałych (100) = 500

Wartość dodana = produkcja globalna – Zużycie pośrednie = 500 – 100 = 400

6.8 Zmiany w rachunkach są następujące:

Od strony produkcji, produkcja globalna i wartość dodana wzrastają (+175) ponieważ suma kosztów (500) jest wyższa niż sprzedaż usług patentowych (325).

Od strony rozdysponowania, spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych rejestrowane jest w wartości równej produkcji pomniejszonej o sprzedaż usług (500-325=+175).

Od strony dochodowej, wzrasta nadwyżka operacyjna (+175).

W ESA 2010 zadłużenie/wierzytelności netto sektora instytucji rządowych i samorządowych, do którego jednostka publiczna zostaje przeklasyfikowana, wynosi -125. W ESA 95, zadłużenie/wierzytelności netto jednostki publicznej zaklasyfikowanej poza sektorem instytucji rządowych i samorządowych wyniosłoby -125, gdyby sektor instytucji rządowych i samorządowych nie pokrył straty transferem kapitałowym w danym roku. W zaprezentowanym przykładzie liczbowym, przyjęto założenie, że sektor instytucji rządowych i samorządowych dokonuje transferu kapitałowego w wysokości 125 w celu sfinansowania straty jednostki publicznej. Transfer ten powoduje dla sektora instytucji rządowych i samorządowych powstanie deficytu w wysokości -125; w konsekwencji zmiana z ESA 95 na ESA 2010 nie oznacza zmiany w zadłużeniu/wierzytelnościach netto (-125 w obu przypadkach), jeśli sektor instytucji rządowych i samorządowych pokrywa stratę jednostki publicznej w tym samym roku.

Rachunki dla firmy konsultacyjnej

Rachunek produkcji						
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010	
Zużycie pośrednie (P.2)	100	100	Produkcja globalna (P.1)	325	500	
Wartość dodana (B.1g)	225	400				

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
Koszty związane z zatrudnieniem (D.1)	300	300	Wartość dodana (B.1g)	225	400
Nadwyżka operacyjna (B.2g)	-75	100			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
			Nadwyżka operacyjna (B.2g)	-75	100
Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)	-75	100			

Rachunek podziału wtórnego dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
			Bilans dochodów pierwotnych brutto (B.5g)	-75	100
Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)	-75	100			
Dochód do dyspozycji netto (B.6n)	-175	0			

Rachunek wykorzystania dochodów					
Rozchody	ESA 95	ESA 2010	Przychody	ESA 95	ESA 2010
Spżycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych minus sprzedaż (P.32)		500	Dochód do dyspozycji brutto (B.6g)	-75	100
		-325	Dochód do dyspozycji netto (B.6n)	-175	0
Oszczędności brutto (B.8g)	-75	-75			
Oszczędności netto (B.8n)	-175	-175			

Rachunek kapitałowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			Oszczędności netto (B.8n)	-175	-175
Nakłady brutto na środki trwałe (P.51g)	50	50			
Amortyzacja środków trwałych (P.51c)	-100	-100	Transfer kapitałowy (D.99)	125	0
Wierzytelności/Zadłużenie netto (B.9)	0	-125			

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
			Wierzytelności/Zadłużenie netto (B.9)	0	-125

7. Małe narzędzia

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Małe narzędzia	3.70e, 3.108	3.89f, 3.124

Opis zmiany

7.1 Aby określić, czy wydatki na małe narzędzia powinny być uznane za kapitałowe, ESA 95 ustaliła dolną granicę na poziomie 500 ecu w cenach roku 1995 r. Wydatek na zakup narzędzi o wartości poniżej tego progu jest klasyfikowany jako zużycie pośrednie.

7.2 ESA 2010 nie określa żadnego progu; kryterium klasyfikującym wydatki na zakup małych narzędzi do wydatków kapitałowych jest wykorzystywanie w procesie produkcji przez okres dłuższy niż rok. W praktyce, przedmioty takie jak *“(Wydatki na) niedrogie narzędzia do powszechnych zastosowań, takie jak piły, szpadle, noże, siekiery, młotki, śrubokręty, klucze maszynowe oraz inne narzędzia ręczne; małe urządzenia, takie jak podręczne kalkulatory. ... są rejestrowane jako zużycie pośrednie.”*

Konsekwencje zmiany

7.3 Zmiana ta prawdopodobnie będzie miała niewielki wpływ na pomiar nakładów brutto na środki trwałe, a w konsekwencji na PKB i nie jest możliwe określenie kierunku zmiany poziomu PKB. Zmiana wartości dodanej będzie miała znak przeciwny do zmiany zużycia pośredniego (strona produkcji) i będzie równa zmianie nakładów brutto na środki trwałe (strona rozdysponowania) oraz nadwyżki operacyjnej brutto (strona dochodowa).

8. Trzecia część zasobów własnych UE z tytułu VAT

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
VAT dla zasobów własnych UE	4.25(3), 4.29	4.140

Opis zmiany

8.1 W ESA 95, trzecia część zasobów UE z tytułu VAT, która zbierana jest w krajach członkowskich przez rząd i przekazywana instytucjom UE, rejestrowana jest jako podatki od produkcji i importu (D2) płacone bezpośrednio do sektora zagranica.

8.2 W ESA 2010, trzecia część zasobów UE z tytułu VAT jest rejestrowana jako transfer bieżący płacony przez rząd każdego z państw członkowskich do Instytucji UE. Ta wpłata do budżetu instytucji Unii Europejskiej jest rejestrowana jako D76 „Zasoby własne UE z tytułu VAT i DNB”.

Konsekwencje zmiany

20.3 Nowe ujęcie nie ma wpływu na PKB, ale w przejściu z PKB na DNB, spadnie wartość podatków od produkcji i importu (D2) płaconych do sektora zagranica. W konsekwencji, DNB wzrośnie o wartość trzeciej części zasobów własnych UE z tytułu VAT.

9. Indeksowane instrumenty dłużne

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Indeksowane papiery wartościowe	4.46c	4.46c, 5.94, 6.56 – 6.57

Opis zmiany

9.1 Zgodnie z ESA 95, w przypadku pożyczki, której kapitał jest indeksowany, różnica pomiędzy ceną wykupu, a ceną emisyjną jest traktowana jako odsetki. Ta metoda pozostaje niezmienną w ESA 2010 dla indeksowanych papierów wartościowych, gdzie indeksem jest ogólny indeks cen.

9.2 ESA 2010 wprowadza odmienną metodę szacowania naliczanych na przestrzeni lat odsetek, gdy kwota płatna w momencie zapadalności powiązana jest z wąskim indeksem, który posiada element zysku z tytułu posiadania majątku, jak np. cena złota. W takim przypadku, naliczenia odsetek ustalane są z góry, poprzez określenie ich stopy w momencie emisji. Odsetki stanowią zatem różnicę pomiędzy ceną emisyjną, a ceną zindeksowaną, uwzględniającą oczekiwania rynku co do przyszłych zmian cen. Różnica pomiędzy rzeczywistymi i oczekiwanymi wartościami indeksu stanowi zysk bądź stratę z tytułu posiadania majątku.

Konsekwencje zmiany

9.3 Szacunek odsetek od szczegółowo indeksowanych kredytów/pożyczek ulegnie zmianie, dlatego też odsetki od kredytów/pożyczek zapłacone i otrzymane do/z zagranicy spowodują wzrost szacunków dochodów z tytułu własności do /z zagranicy. Nie wiadomo, w którą stronę będą obserwowane odchylenia, a zatem wiemy że DNB ulegnie zmianie, ale nie można określić jej kierunku.

Przykład liczbowy

9.4 Dla uproszczenia, rozważmy przykład obligacji zerokuponowych, gdzie nie ma płatności kuponowych a kwota niespłaconego kapitału jest powiązana z ogólnym indeksem. Jeśli cena emisji wyniosła 100 na początku pierwszego roku, indeks wzrasta o 5 w każdym roku, to odsetki zarobione na każdą jednostkę w okresie trzech lat są obliczane na poziomie 5 rocznie. Jeśli długoterminowy średni zysk na złocie wnosi 5 w każdym roku, to oczekiwana rynkowa wartość za trzy lata przy cenie emisji 100, wyniesie 115, wzrastając o 5 w każdym kolejnym roku.

9.5 Jednakże, faktyczne zachowanie ceny złota okazało się być takie jak w tabeli poniżej, prezentując gwałtowny spadek w drugim roku. Zgodnie z metodologią ESA 95, odsetki naliczone w ciągu roku wynoszą 5, -20, +25.

9.6 Zgodnie z ESA 2010, płatności odsetkowe są przyjmowane na poziomie założonym w momencie emisji a różnica w porównaniu z faktycznym wskaźnikiem cen stanowi zysk lub stratę z tytułu posiadania.

Tablica 9.1

	Początek rok 1	Rok 1	Początek rok 2	Rok 2	Początek rok 3	Rok 3	Koniec rok 3
Broad index (faktyczny)	100		105		110		115
Odsetki przypisane (ESA 95)		5		5		5	
Indeks na złocie (oczekiwany)	100 100		105		110		115
Indeks na złocie (faktyczny)			105		85		110
Odsetki wg ESA 95		5		-20		25	
Odsetki wg ESA 2010		5		5		5	
Zyski/ starty z tytułu posiadania			0		-25		+20

9.7 W tym konkretnym przypadku, jeśli fundusz znajduje się za granicą, to odsetki stanowią dochód z tytułu posiadania z zagranicy i, zgodnie z ESA 95, uzyskujemy wpływ na DNB dla szczegółowego indeksu złota na poziomie 5, -20, +25 – ogółem 10 dla całego okresu trzech lat.

9.8 Zgodnie z ESA 2010, odsetki wyniosą 5, 5 i 5 – ogółem 15. Uwzględniając zatem szczegółowy indeks, wpływ na DNB zgodnie z ESA 2010 w porównaniu do wpływu obliczanego zgodnie z ESA 95 jest różny w poszczególnych latach, a także różny dla całego okresu.

9.9 Nie ma powodu, aby oczekiwać tendencji w którymkolwiek kierunku, wpływ na DNB w dłuższym okresie powinien być neutralny.

10. Bank Centralny – alokacja produkcji globalnej

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Produkcja globalna Banku Centralnego	3.63c i 3.70k zmienione rozporządzeniem (WE) nr 448/98	3.63c 14.16

Opis zmiany

10.1 W ESA 95, zgodnie ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem (WE) nr 448/98 w sprawie obliczania i alokacji FISIM-u, stanowi, że:

- paragraf 3.63 „Bank centralny nie może być brany pod uwagę przy obliczaniu FISIM: jego produkcja globalna mierzona jest jako suma kosztów.”
- paragraf 3.70 (k) „Przyjmuje się konwencję, według której produkcję globalną banku centralnego należy całkowicie podzielić na zużycie pośrednie pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego (podsektory S122-S123).”

10.2 w ESA 2010 paragraf 3.63 (c) mówi, że:

„ Produkcja globalna banku centralnego jest mierzona jako suma jego kosztów.”
Dlatego też produkcja globalna banku centralnego pozostaje niezmienną.
Jednakże, alokacja jego produkcji globalnej różni się od tej wg ESA 95.

10.3 Paragraf 14.16 w ESA 2010 mówi, że:

„Prowizje i opłaty za bezpośrednio mierzone usługi fakturowane przez bank centralny jednostkom będącym rezydentami i nierezydentami należy przypisać tym jednostkom.

Jedynie niesprzedana część całkowitej produkcji globalnej banku centralnego (suma kosztów pomniejszona o prowizje i opłaty) musi być umownie alokowana na zużycie pośrednie pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego: podsektorów S.122 (przedsiębiorstwa i instytucje finansowe przyjmujące depozyty, z wyjątkiem banku centralnego) oraz S.125 (pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych) proporcjonalnie do wartości dodanej tych podsektorów.

Aby zrównoważyć rachunki podsektorów S.122 i S.125, wartość zużycia pośredniego usług dostarczanych przez bank centralny musi być zrównoważona przez transfer bieżący (sklasyfikowany jako „pozostałe różne transfery bieżące” D.759) otrzymany w takiej samej kwocie od banku centralnego.”

Konsekwencje zmiany

10.4 PKB wzrośnie o kwotę prowizji i opłat alokowanych do jednostek nierezydentów (eksport) i jednostek rezydentów dla których te prowizje i opłaty odpowiadają spożyciu ogółem (sektor instytucji rządowych i samorządowych, sektor instytucji niekomercyjnych, sektor gospodarstw domowych)

DNB wzrośnie o tę samą kwotę co PKB.

11. Udoskonalenia gruntów jako oddzielne aktywa

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Udoskonalenia gruntów	7.40, 3.106	3.128, 7.50, Aneks 7.1

Opis zmiany

11.1 ESA 95 uznawała znaczne udoskonalenia gruntów za nakłady brutto na środki trwałe, ale nie identyfikowała już odpowiadających im aktywów produkowanych. Identyfikowana w rachunkach była jedynie wartość gruntu – aktywa nieprodukowanego. Prowadziło to do rozbieżności pomiędzy wartością nakładów na znaczne udoskonalenia gruntów i kategoriami aktywów, w których uwzględniane były jedynie naturalne (nieudoskonalone) grunty – aktywa nieprodukowane. Jednakże, w kategorii AN.2111 “uwzględniano znaczne udoskonalenia gruntów, których nie można fizycznie oddzielić od samego gruntu”. ESA 2010 wprowadziła dodatkową kategorię aktywów produkowanych AN.1123 – udoskonalenia gruntów, która umożliwia powiązanie informacji o nakładach na udoskonalenia gruntów ze zmianą stanów odpowiadających im aktywom. W przypadku, gdy nie jest możliwe oddzielenie wartości gruntu przed udoskonaleniem od wartości udoskonalenia, grunty te muszą być zaklasyfikowane do kategorii, której wartości stanowi większą część. Powstaje problem, w jaki sposób ujmować udoskonalenia gruntów, wydatki na które rejestrowane są jako nakłady brutto na środki trwałe, ale nie ma możliwości identyfikacji osobnego aktywu w postaci udoskonalenia gruntów. W tym przypadku, większa część wartości gruntu może pozostać w stanie naturalnym, a zatem w pewnych przypadkach pozostaną rozbieżności pomiędzy nakładami brutto na środki trwałe na udoskonalenia gruntów i aktywami w formie naturalnych gruntów. Wydaje się, że nie ma innego wyjścia jak tylko kontynuować dokonywanie korekt w rachunku przeszacowań, aby uzgodnić stany początkowe i końcowe gruntów udoskonalonych i gruntów naturalnych.

Klasyfikacja aktywów niefinansowych

	ESA 95		ESA 2010	
Aktywa produkowane	AN.11122	Inne budowle	AN.1122	Pozostałe budowle
			AN.1123	Udoskonalenia gruntów
Aktywa nieprodukowane	AN.2111	Grunty pod budynkami i budowlami	AN.2111	Grunty pod budynkami i budowlami
	AN.2112	Grunty pod uprawami	AN.2112	Grunty pod uprawami
	AN.2113	Grunty rekreacyjne i towarzyszące im wody naziemne	AN.2113	Grunty rekreacyjne i towarzyszące im wody powierzchniowe
	AN.2119	Pozostałe grunty i towarzyszące im wody naziemne	AN.2119	Pozostałe grunty i towarzyszące im wody powierzchniowe

Konsekwencje zmiany

11.2 Ponieważ na listę aktywów produkowanych, wprowadzana jest nowa pozycja – „udoskonalenia gruntów”, konieczna będzie rewizja aktywów zaklasyfikowanych zgodnie z ESA 95 w pozycjach budowlę i grunty (AN.1122 i AN.211). Tam, gdzie możliwa jest identyfikacja udoskonaleni gruntów, zgodnie z ESA 2010, należy je zaklasyfikować do kategorii AN.1123 i rozważyć wpływ na pozycje dotyczące stanu aktywów.

11.3 Jeśli udoskonalenia gruntów mogą być zidentyfikowane jako część nakładów brutto na środki trwałe, np. na inżynierię wodno-ładową lub budynki, należy je wyłączyć i odzwierciedlić ich wartości w stanach początkowych i końcowych gruntów udoskonalonych. Jeżeli większą część wartości gruntu udoskonalonego stanowi jego stan naturalny, a wartość samego udoskonalenia nie może być zidentyfikowana, należy powiększyć wartość aktywa nieprodukowanego – gruntu. W tym przypadku wymagane jest wprowadzenie pozycji korygującej w pozostałych zmianach wolumenu na rachunku przeszacowań.

11.4 Zmiany te mogą spowodować wzrost PKB i DNB, jeżeli identyfikacja nowych aktywów „udoskonaleni gruntów” pozwoli na ujęcie danych o nakładach inwestycyjnych brutto na środki trwałe w modelu permanentnej inwentaryzacji (PIM), umożliwiającym oszacowanie zmian w stanach udoskonaleni gruntów, a związana z tym amortyzacja środków trwałych zostanie zarejestrowana w rachunkach. Jeżeli udoskonalenia gruntów pojawiają się jako własność jednostek nierynkowych, w szczególności należących do sektora instytucji rządowych i samorządowych, amortyzacja środków trwałych w latach następujących po roku rejestracji nakładu brutto na środki trwałe, spowoduje wzrost produkcji globalnej, wydatków i nadwyżki operacyjnej. W rzeczywistości, prawdopodobnie większość takich „udoskonaleni gruntów” była rejestrowana zgodnie z ESA 95 w AN.1112 „Inne budynki i budowle” i w takim przypadku bilans stanów i związane z tym szacunki amortyzacji środków trwałych były już rejestrowane w rachunkach według ESA 95.

Przykład liczbowy

11.5 Przykład 1 - Rozważmy duży park rekreacyjny utworzony na terenie niewykorzystanym, wymagającym znacznego oczyszczenia i prac inżynierskich, w celu stworzenia krajobrazu parkowego i wprowadzania akcentów takich jak wzgórza, stawy etc. Jeśli wartość gruntu w chwili zakupu wynosi 10 mln euro a całkowite koszty udoskonalenia gruntu wynoszą 5 mln euro, to należy zarejestrować nakład brutto na środki trwałe o wartości 5 mln euro, wartość gruntu wzrośnie do 15 mln euro i konieczne będzie uwzględnienie pozycji korygującej na rachunku pozostałych zmian wolumenu.

11.6 Przykład 2 - Jeśli działania związane z udoskonaleniem gruntu wynoszą 20 mln euro i nie można ich oddzielić, wówczas grunt zostanie przeklasyfikowany do nowej kategorii „grunty udoskonalone”, a na zakończenie prac konieczna będzie pozycja korygująca, przenosząca wartość gruntów naturalnych do pozycji grunty udoskonalone.

Rachunki

11.7 Przykład 1 – W pierwszym przykładzie, na gruncie o wartości 10 mln euro miało miejsce udoskonalenie gruntu o wartości 5 mln euro. Wartość ogółem gruntu udoskonalonego wynosi 15 mln euro, z czego większość stanowią grunty naturalne, a zatem całość jest klasyfikowana do *Gruntów rekreacyjnych i towarzyszących im wód powierzchniowych* (AN 2113). Uzyskuje się to poprzez zapisy korygujące w rachunku pozostałych zmian wolumenu. Efekt jest taki sam, jak wg ESA 95.

	Bilans otwarcia		Rachunek kapitałowy		Pozostałe zmiany wolumenu		Bilans zamknięcia	
	Aktywa	Zobowiązania	Rozchody	Przychody	Zmiany w aktywach	Zmiany w zobowiązaniach	Aktywa	Zobowiązania
Grunty udoskonalone (AN.1123)	0		5		-5		0	
Grunty (AN.2113)	10				+5		15	

11.8 Przykład 2 – W drugim przykładzie, na gruncie wartym 10 mln euro mają miejsce udoskonalenia o wartości 20 mln euro. Wartość ogółem gruntu udoskonalonego to 30 mln euro, z czego większość stanowi wartość udoskonalonego gruntu, a więc wartość ogółem jest klasyfikowana, jako grunty udoskonalone (AN.1123). Jest to ponownie osiągnięte przez zapisy korygujące w rachunku pozostałych zmian wolumenu, ale ESA 2010 umożliwia pokazanie tej nowej wartości w odpowiedniej kategorii aktywów produkowanych, którą są grunty udoskonalone.

	Bilans otwarcia		Rachunek kapitałowy		Pozostałe zmiany wolumenu		Bilans zamknięcia	
	Aktywa	Zobowiązania	Rozchody	Przychody	Zmiany w aktywach	Aktywa	Aktywa	Zobowiązania
Grunty udoskonalone (AN.1123)	0		20		+10		30	
Grunty (AN.2113)	10				-10		0	

11.9 W drugim przykładzie, nakład brutto na środki trwałe w wysokości 20 mln może zostać włączony do modelu permanentnej inwentaryzacji w pozycji dotyczącej udoskonalenia gruntów umożliwiając obliczenie zmiany stanów i amortyzacji środków trwałych. Jeśli właścicielem jest jednostka nierynkowa np. jednostka samorządowa, szacunek amortyzacji środków trwałych – powiedzmy w okresie dłuższym niż 50 lat, na poziomie 0,4 każdego roku – zostanie uwzględniona w szacunku produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, wydatkach i dochodach ponieważ są one obliczane od strony kosztów. Brak kategorii „udoskonalenia gruntów” w ESA 95 uniemożliwia tak zintegrowane podejście do nakładów brutto na środki trwałe, stanów i amortyzacji środków trwałych, a amortyzacja środków trwałych może nie być oddzielnie obliczana i uwzględniana w sumie kosztów przy szacowaniu produkcji globalnej jednostek nierynkowych.

12. Opcje na akcje dla pracowników

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Opcje na akcje dla pracowników	-	4.168 – 4.178, 5.221 – 5.222, Aneks 7.1, 5.223 – 5.229

Opis zmiany

12.1 Opcje na akcje dla pracowników zostały wprowadzone jako sposób nagradzania przez przedsiębiorstwa ich kadry zarządzającej. Pracodawca umożliwia pracownikowi zakup w przyszłości udziałów (akcji), przeważnie po cenie, jaka obowiązywała kiedy opcja jest przyznawana.

11.2 Występują trzy kluczowe daty w tym procesie. „Dzień przyznania”, tj. dzień, w którym pracownik otrzymuje opcję, „dzień nabycia uprawnień” stanowi najwcześniejszy termin, w którym opcja może zostać zrealizowana, oraz „dzień wykonania” będący dniem jej faktycznej realizacji (lub wygaśnięcia). Przeważnie, pracownik otrzymuje opcję kupienia po cenie, która obowiązuje w dniu przyznania opcji. Później następuje okres, w którym pracownik nie może zrealizować praw, a następnie okres, w którym pracownik może zrealizować uprawnienia, jeśli nadal je posiada.

Opcje wyceniane są w cenie rynkowej wg daty przyznania. Wartość ta jest szacowana np. za pomocą modelu wyceny opcji na akcje, który odzwierciedla oczekiwaną cenę akcji w przyszłości. Szacunek ten jest prowadzony przez przedsiębiorstwa i pokazywany w ich księgach, jako wydatek odpowiadający kosztom związanym z zatrudnieniem w rachunkach narodowych. Przed realizacją opcji, umowa ma charakter instrumentu pochodnego, który może przyjmować różne wartości w zależności od tego, czy cena akcji kształtuje się powyżej, czy poniżej obowiązującej w dniu przyznania. Ponieważ jednak opcje na akcje dla pracowników są rzadko (jeśli w ogóle) zbywalne, aspekt ten jest przeważnie mało istotny. W praktyce, przedsiębiorstwo rejestruje koszty związane z zatrudnieniem zgodnie z liczbą akcji i ich szacunkową wartością rynkową w dniu nabycia uprawnień (jako przybliżenie dla daty realizacji).

12.3 Biorąc pod uwagę, że ujmowanie opcji na akcje dla pracowników, tak jak przedstawione to zostało powyżej, jest obecnie częścią podręcznika Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, dane nt. opcji na akcje dla pracowników na potrzeby rachunków narodowych powinny być dostępne w rachunkach firm. Dlatego też rekomendowane jest, aby dane pochodziły raczej bezpośrednio z rachunków przedsiębiorstwa lub z rejestrów administracji podatkowej niż były opracowywane jako niezależne szacunki krajowych urzędów statystycznych.

Konsekwencje zmiany

12.4 Ponieważ opcje na akcje dla pracowników nie były dotychczas ujmowane w definicji kosztów związanych z zatrudnieniem, ich włączenie spowoduje wzrost poziomu tych kosztów. Poprzednio, wg ESA 95, koszty związane z zatrudnieniem mogły nie być uwzględniane z powodu braku jasnych i praktycznych wytycznych dotyczących wyceny opcji na akcje dla pracowników w rachunkowości przedsiębiorstw. W sprawozdawczości do organów podatkowych i w danych przekazywanych w ramach badań statystycznych opcje na akcje dla pracowników nie były uwzględnione jako koszty związane z zatrudnieniem. Nowe wytyczne, dotyczące rachunkowości przedsiębiorstw przyczyniły się do tego, że sytuacja taka będzie mało prawdopodobna i dlatego opcje na akcje dla pracowników będą rejestrowane jako wynagrodzenia w sposób spójny z wytycznymi ESA 2010.

12.5 Jeśli zatem rachunki przedsiębiorstwa, uwzględniają opcje na akcje dla pracowników i rejestrują je w kosztach związanych z zatrudnieniem zgodnie z obowiązującymi standardami rachunkowości, nie

ma konsekwencji dla rachunków narodowych, poza upewnieniem się, że odpowiednie informacje są zbierane w badaniach przedsiębiorstw lub z rejestrów administracyjnych, takich jak rejestry organów podatkowych.

12.6 Koniecznym może okazać się sprawdzenie szacunków dochodów z pracy dla lat wcześniejszych, kiedy opcje na akcje dla pracowników były nowym zjawiskiem (wczesne lata 2000) i niekoniecznie poprawnie ujęte w rachunkach przedsiębiorstw i rejestrach podatkowych. Może to spowodować przesunięcie wartości z nadwyżki operacyjnej do dochodu z pracy. Pozostawiłoby to wartość dodaną niezmienną.

13. Superdywidendy

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Superdywidendy		4.56, 20.206

Opis zmiany

13.1 Zagadnienie superdywidend nie zostało ujęte w ESA 95. W ESA 2010 zamieszczone zostały następujące wytyczne:

Dywidendy (D.421) nie obejmują superdywidend. Superdywidendy to dywidendy wysokie w stosunku do poziomu ostatnio wypłacanych dywidend i zysków. W celu ustalenia, czy dywidendy są wysokie, stosuje się pojęcie dochodu do dyspozycji. Dochód przedsiębiorstwa lub instytucji finansowej przeznaczony do podziału jest równy dochodowi przedsiębiorcy powiększonemu o wszystkie transfery bieżące do otrzymania pomniejszonymu o wszystkie transfery bieżące do zapłacenia oraz o korektę z tytułu zmian w uprawnieniach emerytalno-rentowych. Stosunek dywidend do dochodu przeznaczonego do podziału w ostatnim czasie stosuje się do oceny prawdopodobieństwa, czy zadeklarowany obecny poziom dywidend jest wiarygodny. Jeśli zadeklarowany poziom dywidend znacznie przekracza poziom tak ustalony, dywidendy powodujące nadwyżkę są traktowane jako transakcja finansowa i określane jako „superdywidendy”. Superdywidendy te są traktowane jako wycofanie udziałów kapitałowych właściciela z przedsiębiorstwa lub instytucji finansowej (F.5). Zasady te stosuje się w odniesieniu do przedsiębiorstw i instytucji finansowych posiadających osobowość prawną oraz jednostek typu przedsiębiorstwo, niezależnie od tego czy poddane są zagranicznej czy krajowej kontroli prywatnej.

W przypadku przedsiębiorstw publicznych superdywidendy są dużymi i nieregularnymi płatnościami lub płatnościami, które przekraczają dochód przedsiębiorcy za dany okres księgowy, finansowanymi ze zgromadzonych rezerw lub sprzedaży aktywów. Superdywidendy przedsiębiorstw publicznych należy rejestrować jako wycofanie kapitału (F.5) w zakresie różnicy pomiędzy płatnościami a dochodem przedsiębiorcy w danym okresie księgowym. W przypadku braku możliwości pomiaru dochodu przedsiębiorcy, jako wskaźnik zastępczy stosuje się zysk operacyjny ujęty w rachunkowości przedsiębiorstw.

Konsekwencje zmiany

13.2 Możliwe, że płatności uznane za dywidendy wypłacone udziałowcom przez przedsiębiorstwa, a w szczególności przez przedsiębiorstwa publiczne sektorowi instytucji rządowych i samorządowych, które zgodnie z ESA 95 uznane były za transfer dochodów z tytułu własności (D.421), wg ESA 2010 zostaną uznane za wycofanie udziałów kapitałowych (F5).

Przykład liczbowy

13.3 Rozpatrzmy sytuację, w której przedsiębiorstwo publiczne przez ostatnie kilka lat wypłacało z dochodu przedsiębiorstwa dywidendy dla sektora instytucji rządowych i samorządowych, średnio około 10 mln euro rocznie. Następnie, w jednym roku wypłacono 40 mln euro. Zgodnie z ESA 95, bez wystarczającego opisu i wytycznych, mogło to zostać zarejestrowane jako transfer dochodów z tytułu własności. Zgodnie z ESA 2010 (opierając się na wyraźnych wskazówkach *Podręcznika deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych*) tylko 10 mln euro z tej kwoty może zostać zarejestrowane jako dochód z tytułu własności; pozostałe 30 mln jest rejestrowane jako transakcje na udziałach kapitałowych (F.5) – wycofanie udziałów kapitałowych z przedsiębiorstwa publicznego. Zgodnie z ESA 95 40 mln euro stanowi przychód sektora instytucji rządowych

i samorządowych oraz wpływa na wierzitelności netto/zadłużenie netto tego sektora (zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych). Zgodnie z ESA 2010, jedynie 10 mln euro wpływa na pozycję wierzitelności netto/zadłużenie netto sektora instytucji rządowych i samorządowych; pozostałe 30 mln euro rejestrowane jest jako transakcja finansowa (wzrost gotówki i wycofanie – zmniejszenie udziałów kapitałowych) i nie wpływa na poziom wierzitelności netto/zadłużenia netto sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Jednostki specjalnego przeznaczenia za granicą i pożyczki sektora instytucji rządowych i samorządowych

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Spółki specjalnego przeznaczenia (SPE)	2.55 f	2.17 – 2.20
Jednostki specjalnego przeznaczenia utworzone przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		2.27

Opis zmiany

14.1 Identyfikacja i opis SPE w ESA 2010 jest bardziej reakcją na rosnące znaczenie tego typu podmiotów, niż zmianą ujęcia. Według ESA 2010, SPE charakteryzują się tym, że:

- a. *Nie zatrudniają pracowników i nie posiadają aktywów niefinansowych,*
- b. *Fizycznie ich obecność ogranicza się do tabliczki z nazwą spółki potwierdzającej miejsce rejestracji,*
- c. *Są powiązane z innym przedsiębiorstwem, jako jednostka zależna,*
- d. *Są rezydentami innego terytorium niż terytorium siedziby jednostki macierzystej. Wobec braku fizycznej obecności siedziba SPE ustalana jest na podstawie terytorium ekonomicznego, zgodnie z przepisami którego założono lub zarejestrowano dane SPE;*
- e. *Jedyna działalność, w jaką zaangażowana jest SPE to płatności za usługi świadczone na jej rzecz, którymi z kolei obciąża swoją jednostkę macierzystą lub inne przedsiębiorstwo powiązane opłatą dla pokrycia tych kosztów.*

14.2 SPE jest uznawana za jednostkę instytucjonalną jeśli:

14.2.1 ma siedzibę w tym samym miejscu co jednostka macierzysta i posiada autonomię podejmowania decyzji; lub

14.2.2 jest rezydentem innego terytorium niż terytorium jednostki macierzystej.

W wyjątkowych sytuacjach, kiedy jednostką macierzystą dla SPE, będącej nierezydentem, jest jednostka sektora instytucji rządowych i samorządowych, działalność finansowa takiej SPE, zgodnie z konwencją, będzie odzwierciedlona w rachunkach sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Konsekwencje zmiany

14.3 Dodatkowy opis właściwości i rodzajów działalności SPE nie stanowi zmiany ujęcia w ESA 95 i nie spowoduje zmian w zapisach w rachunkach narodowych. Jednakże, tam gdzie jednostki kontrolowane są przez sektor instytucji rządowych i samorządowych, zgodnie z konwencją w ESA 2010, aktywa finansowe i zobowiązania SPE będą w całości ujęte w rachunkach finansowych kontrolujących je jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych, zarówno w transakcjach jak i pozycjach bilansujących.

15. Centrale i spółki holdingowe

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
ESA 95 Jednostki dominujące ESA 2010 Centrale	2.13e, , 2.23e, 2.40e,	2.14a, 2.46e, 2.65e
ESA 2010 Spółki holdingowe		2.14b, 2.65f

Opis zmiany

15.1 W ESA 95, zgodnie z par. 4.37 SNA 1993, jednostki dominujące zostały zdefiniowane jako jednostki instytucjonalne, które kontrolują grupę jednostek zależnych. W SNA 2008 terminologia została zmieniona, aby uzyskać zgodność z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Rodzajów Działalności (ISIC Rev.4). Definicja ESA 95 odnosiła się ściśle do „central”. W ESA 2010, termin „jednostka dominująca” lub „spółka holdingowa” jest stosowany tylko w stosunku do jednostki instytucjonalnej posiadającej aktywa grupy jednostek zależnych, której główną działalnością jest „posiadanie grupy”. Spółka holdingowa zgodnie z tą definicją nie jest zaangażowana w zarządzanie lub kontrolę jednostek zależnych.

15.2 Nowe definicje są spójne z terminologią stosowaną w NACE Rev.2

Definicje rodzajów działalności (NACE Rev.2)

70.10 Działalność firm centralnych i holdingów

Klasa ta obejmuje kontrolowanie i zarządzanie innymi jednostkami spółki lub przedsiębiorstwa; planowanie strategiczne lub organizacyjne oraz podejmowanie decyzji w imieniu spółki lub przedsiębiorstwa; sprawowanie kontroli operacyjnej i zarządzanie bieżącymi operacjami powiązanych z nimi jednostek.

Klasa ta obejmuje działalność:

- firmy centralne
- scentralizowanych zarządów administracyjnych
- zarządów spółek
- zarządów jednostek lokalnych i regionalnych
- zarządów filii przedsiębiorstw.

Klasa ta nie obejmuje:

- działalności spółek holdingowych, nie zaangażowanych w działalność zarządczą, patrz 64.20.

64.20 Działalność holdingów finansowych

Klasa ta obejmuje działalność spółek holdingowych, tj. jednostek które posiadają aktywa (pakiet kontrolny udziałów) grupy przedsiębiorstw zależnych i których główną działalnością jest posiadanie

tej grupy. Spółki holdingowe w tej klasie nie świadczą innych usług przedsiębiorstwom, w których mają udziały, tj. nie administrują i nie zarządzają pozostałymi jednostkami.

Klasa ta nie obejmuje: aktywnego zarządzania spółkami lub przedsiębiorstwami, planowania strategicznego i podejmowania decyzji w imieniu spółki, patrz 70.1.

15.3 W SNA 1993 termin „jednostka dominująca” był stosowany dla określenia tego, co obecnie zgodnie z NACE Rev.2 uznajemy za „centralę”. Prowadziło to do nieporozumień, ponieważ przedsiębiorstwa znane jako jednostki dominujące, które jedynie zarządzają aktywami i zobowiązaniami w imieniu grupy przedsiębiorstw, mogły być błędnie zaklasyfikowane zgodnie z głównym rodzajem działalności grupy, a nie do sektora instytucji finansowych.

Klasyfikacja sektorowa

	SNA 1993		SNA 2008	
Jednostka (ISIC Rev. 4)	Stosowana nazwa	Sektor	Stosowana nazwa	Sektor
Centrala	<i>Jednostka dominująca</i>	Dominujący rodzaj działalności grupy	Centrala	Dominujący rodzaj działalności grupy
Spółka holdingowa	-	Instytucje finansowe	Spółka holdingowa	Instytucje finansowe (typu captive S.127)

ISIC Rev.4 – światowy odpowiednik NACE Rev.2

Konsekwencje zmiany

15.4 Istnieje ryzyko, że zgodnie z ESA 95, spółki holdingowe, które jedynie posiadały aktywa w imieniu grupy, były niewłaściwie zaklasyfikowane do sektora przedsiębiorstw niefinansowych.

15.5 Zgodnie z ESA 2010 jasne jest, że tego typu spółki holdingowe powinny być klasyfikowane do sektora instytucji finansowych. Konsekwencją zmiany może być przeklasyfikowanie jednostek instytucjonalnych z sektora przedsiębiorstw niefinansowych do sektora instytucji finansowych. Zmiana nie będzie miała wpływu na agregaty w poszczególnych sektorach i gospodarce narodowej ogółem, ale wartość dodana, transakcje finansowe i pozycja finansowa mogą ulec przesunięciu pomiędzy sektorem przedsiębiorstw niefinansowych i sektorem instytucji finansowych. Zmiana wartości dodanej będzie nieznaczna, ale zmiany w bilansie dla aktywów i zobowiązań finansowych mogą być znaczące.

16. Podsektory sektora instytucji finansowych (S.12)

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Sektor instytucji finansowych	2.32 – 2.67	2.55 – 2.110

Opis zmiany

16.1 Podział sektora instytucji finansowych został uszczegółowiony w celu umożliwienia prowadzenia bardziej wnikliwych analiz i zapewnienia lepszej spójności z systemem statystyki finansowej Europejskiego Banku Centralnego (EBC) i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW). Tak, jak pokazane to zostało w tabelicy poniżej, pięć podsektorów wg ESA 95 zostało rozszerzone do dziewięciu podsektorów wg ESA 2010.

Tabela 16.1 Powiązania między podsektorami instytucji finansowych wg ESA 95 i ESA 2010

ESA 95 Podsektory instytucji finansowych				ESA 2010 Podsektory instytucji finansowych	Oznaczenia EBC
Bank Centralny	S.121	→	S.121	Bank Centralny	Monetarne instytucje finansowe (MFI)
Pozostałe finansowe instytucje pieniężne	S.122	↘	S.122	Instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem banku centralnego	
		↘	S.123	Fundusze rynku pieniężnego	
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	S.123	↘	S.124	Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego	Pozostałe instytucje finansowe (OFI)
		↘	S.125	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych	
Pomocnicze instytucje finansowe	S.124	→	S.126	Pomocnicze instytucje finansowe	
		→	S.127	Instytucje finansowe typu <i>captive</i> i udzielające pożyczek	
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	S.125	↘	S.128	Instytucje ubezpieczeniowe	Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalno-rentowe (ICPF)
		↘	S.129	Fundusze emerytalno-rentowe	
Przedsiębiorstwa niefinansowe	S.11		S.11	Przedsiębiorstwa niefinansowe	

16.2 W klasyfikacji sektorowej ESA 2010, w skład sektora S.127 (instytucje finansowe typu captive i udzielające pożyczek) wchodzi wszystkie finansowe instytucje i jednostki typu przedsiębiorstwo, których działalność nie polega ani na pośrednictwie finansowym, ani na pomocniczych usługach finansowych, a większość ich aktywów i pasywów nie jest przedmiotem transakcji na otwartych rynkach. W praktyce, wiele jednostek przypisanych do S.127 będzie uznawanych za jednostki instytucjonalne tylko dlatego, że ich siedziba znajduje się w innym kraju niż jednostka macierzysta. W rezultacie wiele jednostek klasyfikowanych wcześniej do S.123 i S.11 (spółki holdingowe należące do sektora przedsiębiorstw niefinansowych), zgodnie z ESA 2010 zostanie zaklasyfikowanych do S.127

z uwagi na ich relacje z jednostką macierzystą, a nie z powodu rodzaju działalności.

16.3 W tabelicy 16.1 strzałki i linia przerywana przedstawiają powiązania między klasyfikacjami podsektorów sektora instytucji finansowych wg ESA 95 i ESA 2010.

16.4 Szczególną uwagę należy zwrócić na klasyfikację podmiotów sekurytyzacyjnych (ang. financial vehicle corporations, FVC) i jednostek specjalnego przeznaczenia (SPE). ESA 95 przypisała podmioty sekurytyzacyjne (posiadaczy aktywów sekurytyzowanych) do podsektora *Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego* (S.123), nie uwzględniając jednak jednostek specjalnego przeznaczenia. ESA 2010 podobnie klasyfikuje podmioty sekurytyzacyjne do *Pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego*, z wyjątkiem *instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych* (S.125) ale dodatkowo określa, że SPE uznawane za jednostki instytucjonalne i gromadzące fundusze na otwartych rynkach klasyfikowane są do S.127 jako instytucje finansowe typu „captive” i udzielające pożyczek.

Konsekwencje zmiany

16.5 Więcej szczegółów zawierać będą tablice prezentujące transakcje oraz stany poszczególnych podsektorów sektora instytucji finansowych. Wydzielenie funduszy rynku pieniężnego od pozostałych funduszy inwestycyjnych umożliwi uzyskanie większej zgodności pomiędzy podsektorami wg ESA a grupowaniami stosowanymi przez Europejski Bank Centralny. Może nastąpić również przeklasyfikowanie spółek holdingowych, które zgodnie z ESA 95 zostały zaklasyfikowane do rodzaju działalności dominującego w przedsiębiorstwie ale zgodnie z ESA 2010 będą klasyfikowane do sektora instytucji finansowych. Może to spowodować duże przesunięcia aktywów i zobowiązań finansowych z sektora przedsiębiorstw niefinansowych do sektora instytucji finansowych.

17. Gwarancje

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Gwarancje	5.05	1.51k, 4.116, 5.09, 5.188 - 5.197

Opis zmiany

17.1 Wyjaśniono ujmowanie gwarancji kredytów/pożyczek i wprowadzono nowe ujmowanie standaryzowanych gwarancji kredytów/pożyczek, takich jak gwarancje pożyczek studenckich. Nowe zasady mówią o tym, że w takim zakresie w jakim prawdopodobne jest wezwanie do realizacji gwarancji, aktywa i zobowiązania finansowe mają być rejestrowane w rachunkach. Gwarancje jednorazowe pozostają aktywami i zobowiązaniami warunkowymi.

17.2 ESA 2010 (5.1.1) zawiera następujący opis ujmowania gwarancji:

Gwarancje to uzgodnienia, na podstawie których gwarant zobowiązuje się wobec pożyczkodawcy, że w przypadku niewywiązania się dłużnika ze zobowiązań, pokryje stratę, którą w przeciwnym wypadku poniósłby pożyczkodawca. Udzielenie takiej gwarancji zwykle podlega opłacie.

17.3 Wyróżnia się trzy rodzaje gwarancji. Dotyczą one wyłącznie gwarancji udzielanych w odniesieniu do aktywów finansowych. Nie przewiduje się specjalnego ujmowania gwarancji udzielanych w formie gwarancji producenta lub w innej postaci. Wspomniane trzy typy gwarancji to:

- a) Gwarancje udzielane w formie instrumentu pochodnego, na przykład swapu ryzyka kredytowego. Te instrumenty pochodne bazują na ryzyku niewywiązania się ze zobowiązania dotyczącego aktywów finansowych i nie są powiązane z indywidualnymi kredytami/pożyczkami lub dłużnymi papierami wartościowymi.
- b) Gwarancje standaryzowane są emitowane w dużej liczbie, zwykle na stosunkowo małe kwoty. Nawet gdy prawdopodobieństwo zrealizowania pojedynczej gwarancji standaryzowanej jest niewielkie, fakt istnienia wielu podobnych gwarancji oznacza, że można rzetelnie oszacować liczbę żądań wypłaty z tytułu gwarancji. Przyjmuje się, że gwarancje standaryzowane prowadzą do powstania aktywów i zobowiązań finansowych, a zatem są rejestrowane w systemie rachunków narodowych.
- c) Gwarancje jednorazowe, w przypadku których nie można w żaden sposób precyzyjnie określić towarzyszącego im ryzyka ze względu na brak porównywalnych przypadków. Udzielenie gwarancji jednorazowej jest traktowane, jako aktyw warunkowe lub zobowiązanie warunkowe i nie jest rejestrowane, ani w aktywach ani w pasywach finansowych.

Konsekwencje zmiany

17.4 Rezerwy z tytułu gwarancji standaryzowanych zgodnie z ESA 2010 są ujmowane w ten sam sposób, jak dla pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych: opłaty wnoszone (oraz dochody z tytułu majątku uzyskane z nich) są ujmowane podobnie jak składki z tytułu pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych, a żądania realizacji standaryzowanych gwarancji w odniesieniu do pożyczek / kredytów są traktowane jak odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych. Zgodnie z ESA 2010, standaryzowane gwarancje powodują powstanie odpowiadających sobie aktywów i zobowiązań finansowych, rejestrowanych pod nową pozycją „Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji”, która nie była ujęta w ESA 95. Na przykład, kiedy rząd zapewnia gwarancje dla pożyczek studenckich i tworzone są

rezerwy na pokrycie niewywiązania się oryginalnych dłużników ze zobowiązań, skutkować to będzie wzrostem zobowiązań w sektorze instytucji rządowych i samorządowych i jednocześnie wzrostem aktywów kredytodawców uzyskujących korzyści w związku z utworzeniem rezerw.

Przykład liczbowy – przypadek, kiedy sektor instytucji rządowych i samorządowych nie pobiera opłat.

Sektor instytucji rządowych i samorządowych udziela gwarancji z tytułu kredytów/pożyczek przyznanych przez instytucje finansowe (rząd nie pobiera opłat). Kiedy system kredytowy zostaje uruchomiony, w sektorze zarejestrowane zostaje zobowiązanie (AF.66) zgodnie z założeniem, że 20% kredytów/pożyczek będzie kosztować rząd 20 w stosunku do przydzielonej wartości kredytów/pożyczek wynoszącej 100.

Dla uproszczenia przyjęto, że koszty produkcji takiego systemu gwarancji wynoszą 0.

Bilans otwarcia					
Aktywa			Zobowiązania i wartość netto		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.

Rachunki niefinansowe					
Rozchody			Przychody		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Odszkodowania i świadczenia (D.72)		20	Odszkodowania i świadczenia (D.72)		20
Wierzytelności netto/zobowiązania netto (B.9)	-20	+20			

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (F.66)		+20	Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (F.66)	+20	
Kredyty i pożyczki (F.4)		+100	Kredyty i pożyczki (F.4)		
Gotówka i depozyty (F.2)		-100	Gotówka i depozyty (F.2)		
Wierzytelności netto/zobowiązania netto (B.9)				-20	+20

Bilans zamknięcia					
Aktywa			Zobowiązania		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (AF.66)		20	Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (AF.66)	20	
Kredyty i pożyczki (AF.4)		100	Kredyty i pożyczki (AF.4)		
Gotówka i depozyty (AF.2)		-100			
			Wartość netto (B.90)	-20	+20

W roku n, występuje wezwanie do uruchomienia gwarancji z powodu nie wywiązywania się ze zobowiązań kredytobiorcy (w wysokości 20); aby dokonać płatności rząd emituje obligacje

Bilans otwarcia					
Aktywa			Zobowiązania i wartość netto		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (AF.66)		20	Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (AF.66)	20	
Kredyty i pożyczki (AF.4)		100	Kredyty i pożyczki (AF.4)		
Gotówka i depozyty (AF.2)		-100			
			Wartość netto (B.90)	-20	+20

Rachunki niefinansowe					
Rozchody			Przychody		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (F.66)		-20	Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (F.66)	-20	
Gotówka i depozyty (F.2)	-20	+20			
Wierzytelności netto/zobowiązania netto (B.9)				0	0

Pozostałe zmiany wolumenu					
Aktywa			Zobowiązania		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Kredyty i pożyczki (AF.4)		-20	Kredyty i pożyczki (F.4)		

Bilans zamknięcia					
Aktywa			Zobowiązania		
	Rząd	Inst. fin.		Rząd	Inst. fin.
Kredyty i pożyczki (AF.4)		+80	Kredyty i pożyczki (AF.4)		
Gotówka i depozyty (AF.2)	-20	-80			
			Wartość netto (B.90)	-20	0

18. Specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y) Międzynarodowego Funduszu Walutowego jako aktywa i zobowiązania

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Specjalne Prawa Ciągnięcia	Załącznik 7.1, 6.27a, 5.33 – 5.35, 7.45	5.56, 5.69 – 5.73

Opis zmiany

18.1 SDR-y to międzynarodowe aktywa rezerwowe tworzone przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) i przydzielane jego członkom dla uzupełnienia posiadanych przez nich aktywów rezerwowych. W ESA 95 aktywom tym nie odpowiadały żadne zobowiązania. Zgodnie z ESA 2010 SDR-y są aktywami mającymi swoje odpowiedniki po stronie zobowiązań, przy czym aktywa stanowią należności od uczestników łącznie, nie zaś od MFW.

Konsekwencje zmiany

18.2 SDR-y będące w posiadaniu państw stanowią należności od sektora zagranica – wszystkich krajów członkowskich MFW. A zatem każdy członek MFW pokaże wobec innych państw zobowiązanie, które odzwierciedla jego zobowiązanie z tytułu członkostwa w MFW.

Przykład liczbowy

18.3 Przypuśćmy, że MFW w celu zwiększenia płynności finansowych państw członkowskich przydziela im SDR-y. Państwo A, członek MFW, otrzymuje 1000 Euro w SDR-ach. Dla sektora instytucji rządowych i samorządowych tego kraju ujęcie według ESA 95 i ESA 2010 wygląda następująco.

Rachunek finansowy					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach i wartości netto		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
SDR-y (F.12)		1000	SDR-y (F.12)		1000

Pozostałe zmiany wolumenu					
Zmiany w aktywach			Zmiany w zobowiązaniach		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
SDR-y (F.12)	1000		SDR-y (F.12)		

Bilans zamknięcia					
Aktywa			Zobowiązania		
	ESA 95	ESA 2010		ESA 95	ESA 2010
SDR-y (F.12)	1000		Wartość netto (B.90)	1000	0

19. Ulgi podatkowe do zapłacenia

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Ulgi podatkowe do zapłacenia	4.81	4.81, 20.167, 20.168

Opis zmiany

19.1 Istnieją dwa systemy ulg podatkowych – pierwszy to system ulg nie do zapłacenia (niezwracanych) a drugi to system ulg podatkowych do zapłacenia.

19.2 Ulgi podatkowe nie do zapłacenia (niezwracane) to te, które mogą być stosowane jako obniżenie zobowiązań podatkowych – nie mogą być wypłacane podatnikom lub osobom niebędącym podatnikami jako świadczenie. A zatem są one tym samym co obniżenie podatku.

19.3 Ulgi podatkowe do zapłacenia (zwracane) to te, które mogą być odliczane od zobowiązań podatkowych i są wypłacane beneficjentom jedynie wtedy, gdy przekraczają zobowiązania podatkowe.

19.4 A zatem ulgi podatkowe do zapłacenia można podzielić na dwie części – jedna część wykorzystywana do obniżenia zobowiązań podatkowych a druga wypłacana bezpośrednio beneficjentowi, jako świadczenie, kiedy wartość ulgi przekracza obowiązek podatkowy.

19.5 Zgodnie z zasadą ESA 2010, jedynie w systemie ulg podatkowych do zapłacenia całą kwotę ulg podatkowych rejestruje się jako „wydatki podatkowe”, inaczej mówiąc jako dotacje lub świadczenie społeczne, niezależnie od tego, w jakim stopniu zostało wykorzystane do obniżenia obowiązku podatkowego, a w jakim bezpośrednio wypłacone beneficjentowi.

19.6 Jest to zmiana w porównaniu z ujmowaniem w ESA 95, choć ulgi podatkowe nie są tam ściśle wymienione. Jest to podejście różne od podręcznika OECD z 2012 r. określającego sposób ujmowania podatków i ulg podatkowych. Wprawdzie przyjęte zostało, że dla różnych celów stosuje się różne sposoby prezentowania informacji, to prezentacja w Tablicy D statystyki podatkowej OECD ma na celu unettowanie obowiązku podatkowego o tę część ulgi podatkowej, która została bezpośrednio wykorzystana do zredukowania płatności z tytułu podatków. Pozostałe liczby podane zostały w Tablicy D aby umożliwić prezentację zgodną z rachunkami narodowymi, przedstawiającą wszystkie ulgi podatkowe do zapłacenia jako świadczenia społeczne i pozycję podatkową brutto.

Konsekwencje zmiany

19.7 Podatki i świadczenia związane z systemem ulg podatkowych do zapłacenia zostaną pokazane w rachunkach narodowych w ujęciu brutto – tj., płatności z tytułu podatków przedstawią całe zobowiązanie przed uwzględnieniem ulgi podatkowej do zapłacenia, a cała ulga w ramach systemu ulg do zapłacenia zostanie pokazana jako dotacja lub świadczenie społeczne. Pozycja netto pozostaje bez zmian.

Przykład liczbowy

19.8 Rolnicy mogą wystąpić z wnioskiem o dopłaty inwestycyjne na udoskonalenie gospodarstw rolnych. Tablica poniżej przedstawia dochody i podatki rolników przed zmianą.

	Rolnik A	Rolnik B	Rolnik C
Zyski	5,000	10,000	20,000
Zobowiązanie podatkowe	0	1,000	5,000
Dochód netto	5,000	9,000	15,000

PRZYPADEK 1: Rolnik może wystąpić o ulgę podatkową do wysokości przyznanej mu dopłaty inwestycyjnej, która w tym przypadku wynosi 2,000 na rolnika.

	Rolnik A	Rolnik B	Rolnik C
Zyski	5,000	10,000	20,000
Zobowiązanie podatkowe	0	0	3,000
Dochód netto	5,000	10,000	17,000

Jest to schemat ulg podatkowych – jedynym skutkiem jest zmniejszenie płatności podatnika z tytułu podatków, co przynosi największą korzyść rolnikom o najwyższych dochodach. Przyjęto tu rejestrowanie netto, tj. rejestrowane są płatności z tytułu podatków (po uwzględnieniu ulg podatkowych).

PRZYPADEK 2: Rolnikowi przyznano dopłatę inwestycyjną w postaci ulgi podatkowej. Rolnik może wykorzystać tę ulgę podatkową do zapłacenia podatku ale maksymalnie do kwoty 2,000.

	Rolnik A	Rolnik B	Rolnik C
Zyski	5,000	10,000	20,000
Zobowiązanie podatkowe	0	1,000	5,000
Ulga podatkowa	0	1,000	2,000
Podatek zapłacony (ujęty w rachunkach)	0	0	3,000
Dochód netto	5,000	10,000	17,000

Jest to system ulg nie do zapłacenia (niezwracanych) – jedynym efektem jest zmniejszenie płatności podatkowych podatnika (taki sam efekt, jak w przypadku 1). Zastosowano tu rejestrowanie netto: w rachunkach rejestrowane są płatności z tytułu podatków (po uwzględnieniu ulgi podatkowej).

PRZYPADEK 3: Rolnikowi przyznano dodatek inwestycyjny w formie dotacji. Każdy rolnik może wystąpić o dodatek – ci, którzy płacą podatki wykorzystają ten dodatek do zmniejszenia zobowiązań podatkowych a ewentualna nadwyżka zostanie przekazana bezpośrednio rolnikowi.

	Rolnik A	Rolnik B	Rolnik C
Zyski	5,000	10,000	20,000
Zobowiązanie podatkowe (ujęte w rachunkach)	0	1,000	5,000
Ulga podatkowa (dotacja) (ujęta w rachunkach)	2,000	2,000	2,000
Podatek zapłacony	0	0	3,000
Bezpośrednie płatności do rolnika	2,000	1,000	0
Dochód netto	7,000	11,000	17,000

Jest to system ulg podatkowych do zapłacenia, który daje takie same korzyści wszystkim trzem rolnikom. Ma taki sam skutek jak przyznanie nieopodatkowanych dotacji w kwocie 2,000 każdemu rolnikowi. Zastosowano to ujęcie brutto: w rachunkach zarejestrowane zostaną zarówno zobowiązania podatkowe (przed ulgą podatkową) jak i ulga podatkowa do zapłacenia - a nie podatki zapłacone, jak w poprzednich dwóch przypadkach.

Wartości netto (OECD)		Wartości w rachunkach narodowych	
Podatki netto (wiersz 4)	3,000	Podatki brutto (wiersz 2)	6,000
Dotacje netto (wiersz 5)	3,000	Dotacje brutto (wiersz 3)	6,000

20. Wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia	3.133c	1.51f, 9.48e, 18.24, 18.27, 18.33-18.37

Opis zmiany

20.1 W stosunku do ESA 95, w ESA 2010 wprowadzono zasadniczą zmianę w podejściu do towarów wysyłanych za granicę do uszlachetnienia bez zmiany własności. W ESA 95 takie towary wykazywano jako eksport w momencie wysyłania za granicę, a następnie rejestrowano jako import w momencie powrotu do kraju, z wyższą wartością wynikającą z uszlachetnienia. Metoda ta znana była jako rejestracja brutto i wiązała się z umownym przypisaniem zmiany własności. W efekcie dane na temat handlu międzynarodowego przedstawiały szacunek wartości towarów będących przedmiotem obrotu.

20.2 W SNA 2008, BPM6 i ESA 2010 nie przypisuje się umownie zmiany własności, lecz pokazuje tylko jedną pozycję – import usługi uszlachetnienia. Dla państwa, w którym uszlachetnianie ma miejsce, jest to eksport usługi. Taki sposób rejestrowania jest bardziej spójny z rejestrami instytucjonalnymi i powiązаныmi transakcjami finansowymi. Powoduje on jednak niespójność w stosunku do statystyki międzynarodowego handlu towarami (IMTS). IMTS w dalszym ciągu będzie wykazywała wartość brutto eksportu towarów do uszlachetnienia oraz powrotnego importu uszlachetnionych towarów, ponieważ oparta jest na fizycznym przepływie towarów a nie na ich własności ekonomicznej.

20.3 Przykładami uszlachetnienia w usługach produkcyjnych w odniesieniu do towarów będących własnością osób trzecich są rafinacja ropy naftowej i montaż elektroniki.

Konsekwencje zmiany

20.4 Nastąpiły dwie zasadnicze zmiany. Pierwsza – uznano nową usługę uszlachetnienia - usługę produkcyjną w odniesieniu do towarów będących własnością osób trzecich. Druga – ponieważ nie występuje zmiana własności, wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia, nie są włączane do danych dotyczących eksportu i importu.

20.5 Usługa uszlachetnienia netto jest opłatą pobieraną za usługę uszlachetnienia. Tą usługę rejestruje się w rachunkach narodowych – jako eksport usług produkcyjnych dla kraju, w którym ma miejsce uszlachetnienie i import usług produkcyjnych dla właściciela wyrobu.

20.6 Wartość usługi nie musi być równa różnicy między wartością wyrobu wysłanego za granicę do uszlachetnienia a wartością wyrobu po uszlachetnieniu, co wynika z zysków i strat z tytułu posiadania majątku, uwzględnienia kosztów stałych oraz błędów pomiarowych związanych z przemieszczaniem wyrobów.

20.7 Ponieważ wyroby wysłane za granicę do uszlachetnienia oraz te po uszlachetnieniu nie są uwzględnione w danych dotyczących eksportu i importu, zaleca się ich ujęcie jako pozycji uzupełniającej na rachunku wymiany towarów i usług z zagranicą.

Przykład liczbowy

20.8 Rozpatrzmy przypadek, w którym firma produkująca komputery zleca jednostce za granicą podwykonawstwo polegające na montażu komponentów w kompletne komputery, a następnie przywozi je z powrotem i sprzedaje.

20.9 Eksport komponentów do jednostki zajmującej się montażem komputerów za granicą wynosi 50, a zmontowane komputery, które przywieziono w ramach importu warte są 90.

Ujmowanie wyrobów wysłanych za granicę w celu uszlachetnienia wg ESA 95

	Rodzaj działalności jednostki dokonującej zakupu	Popyt końcowy		Ogółem
		Wydatki gospodarstw domowych (P.31)	Eksport (P.61)	
Komputery (włączając części do komputerów)		90	50	140
Import komputerów (P.71)	90			90
Wartość dodana (B.1g)	50			50
Produkcja globalna (P.11)	140			

20.10 Przemysł komputerowy w kraju gospodarza (kraj A) wysyła do kraju B komponenty do zmontowania o wartości 50 mln euro. Następnie importuje gotowe już komputery warte 90 mln euro. Sprzedaje je na krajowym rynku gospodarstwu domowemu za kwotę 90 mln euro.

20.11 Zgodnie z ESA 95 zmiana własności komponentów jest naliczana w momencie wysyłania ich za granicę i ponownie po powrocie komputerów. A zatem, w danych dotyczących handlu towarami pokazany zostanie eksport komponentów do komputerów o wartości 50 mln euro oraz import komputerów o wartości 90 mln euro. Bilans płatniczy towarów i usług w kraju A wynosi -40 mln euro. Relacja wartości dodanej do produkcji globalnej przemysłu komputerowego w kraju A wynosi 50/140.

Ujmowanie wyrobów wysłanych za granicę w celu uszlachetnienia wg ESA 2010

	Rodzaju działalności jednostki dokonującej zakupu	Popyt końcowy		Ogółem
	Produkcja komputerów	Wydatki gospodarstw domowych (P.31)	Eksport (P.61)	
Komputery		90	0	90
Import usług montażu komputerów (P.72)	40			40
Wartość dodana (B.1g)	50			50
Produkcja globalna (P.11)	90			

20.12 Ujęcie obrotu uszlachetniającego na bazie netto w ESA 2010: pokazany będzie jedynie handel usługami i nie będzie zgodności z przemieszczeniami towarów rejestrowanymi w IMTS. Opłata za uszlachetnienie wykazana będzie na międzynarodowych rachunkach bilansu płatniczego oraz odpowiednich pozycjach rachunków sektora zagranica. Zgodnie z zaleceniami BPM6, jeżeli wiadomo, że import i eksport w IMTS odzwierciedlają sytuację, w której nie zachodzi zmiana własności, eksport i import rejestruje się obok siebie w pozycjach bilansu płatniczego, tak by możliwe było porównanie elementów usługi. Stąd też w przypadku przemysłu komputerowego, zgodnie z systemem IMTS, komponenty wysyłane za granicę w celu złożenia zostałyby wykazane jako eksport o wartości 50, zaś importowane z powrotem komputery zostałyby wykazane jako import o wartości 90. Liczby te mogą być umieszczone obok siebie w statystyce rachunków międzynarodowych, jako pozycje uzupełniające, przy czym eksport rejestruje się jako ujemny import, co umożliwia uzyskanie wartości netto importu usług montażu wynoszącej 40.

21. Pośrednictwo handlowe (ang. merchanting)

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Pośrednictwo handlowe (merchanting)	3.133 d	3.164 d, 9.48 e, 18.38 – 18.43

Opis zmiany

21.1 Pośrednictwo handlowe zostało zdefiniowane w ESA 2010 (3.164), jako:

„ ... zakup towaru przez rezydenta od nierezydenta, a następnie odsprzedaż tego towaru innemu nierezydentowi, bez przeniesienia własności ekonomicznej towaru na pośrednika handlowego ”.

21.2 ESA 2010 (9.48 e) przeciwstawia pośrednictwo handlowe towarom wysłanym za granicę do uszlachetnienia – *“... Natomiast zakup towarów od nierezydentów i odsprzedaż towarów nierezydentom bez wejścia towarów do gospodarki handlowca są rejestrowane, jako eksport i import na rachunkach producenta i ostatecznego nabywcy, a eksport netto towarów w ramach pośrednictwa handlowego jest wykazywany na rachunkach gospodarki pośrednika handlowego”.*

Jest to zmiana w stosunku do BPM5 i ESA 95, które wyłączały pośrednictwo handlowe z handlu towarami, ale włączały różnice między sprzedażą i zakupem towarów jako kategorię usług „pośrednictwa handlowego” w ramach *pozostałych usług gospodarczych*. BPM5 uznawał to podejście jako wyjątek od zasady zmiany własności.

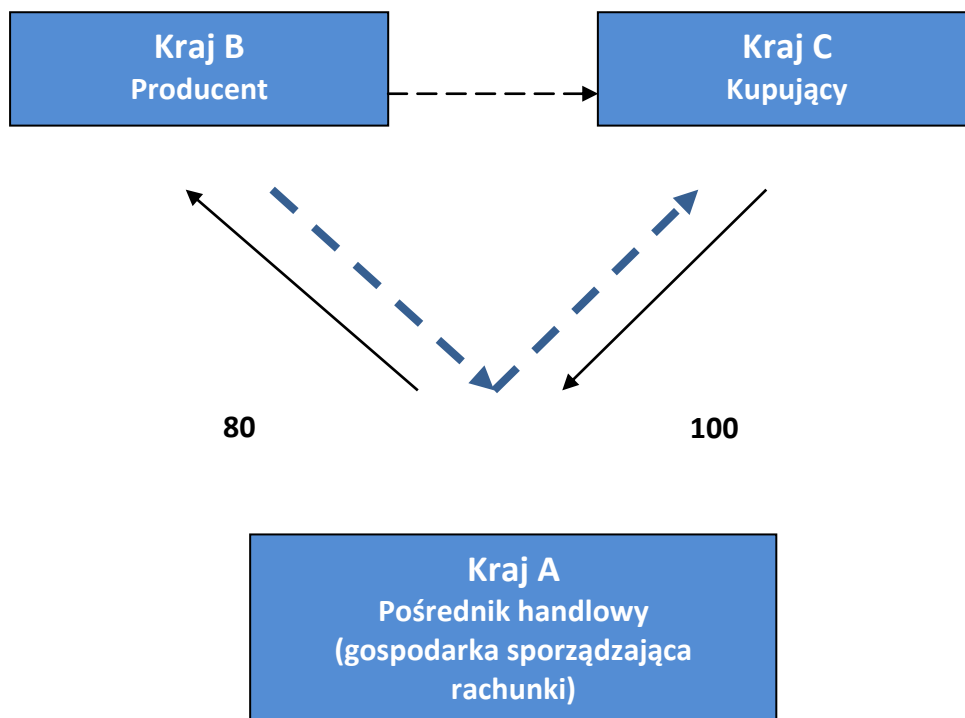
21.3 Nowe ujmowanie pośrednictwa handlowego jest spójne z zasadą zmiany własności. Pośrednictwo handlowe wymaga, aby wystąpiła zmiana własności, zatem transakcje będą rejestrowane na rachunku handlu towarami.

Przykład liczbowy

21.4 Podstawowy model w pośrednictwie handlowym polega na tym, że towary są zakupione przez firmę w kraju A od producenta w kraju B. Towary zostają następnie odsprzedane nabywcy w kraju C, ale bez ich fizycznego przemieszczenia do kraju A. Przykład ten jest przedstawiony na wykresie 21.1 (Źródło: Publikacja Narodów Zjednoczonych (UN) „Wpływ Globalizacji na Rachunki Narodowe”).

Wykres 21.1 – Pośrednictwo handlowe towarami

Pośrednik handlowy z kraju A dokonuje zakupu towarów z kraju B i odsprzedaje je do kraju C

Fizyczne przemieszczenie towarów

Własność towarów

Przepływ gotówki

21.5 Stary i nowy sposób traktowania powyższego przykładu dotyczącego pośrednictwa handlowego został pokazany w Tablicy 21.1. Pośrednik handlowy w kraju A kupuje towary o wartości 80 od producenta w kraju B i odsprzedaje je za 100 nabywcy w kraju C, bez fizycznego przekroczenia granicy przez towary A. Zgodnie z ESA 95, kraj A rejestruje eksport usługi pośrednictwa handlowego w wysokości 20 jako różnicę między ceną zakupu i odsprzedaży. Kraj B rejestruje eksport towarów w wysokości 80, a kraj C rejestruje import w wysokości 100, równy cenie transakcji zakupu i sprzedaży.

Rachunki

Tablica 21.1 – ujęcie pośrednictwa handlowego w ESA 95/BPM5 i ESA 2010/BPM6.

Ujęcie wg ESA 95 / BPM5			Ujęcie wg ESA 2010 / BPM6		
	Eksport	Import		Eksport	Import
Kraj A Towary Usługi: pośrednictwo handlowe	20		Kraj A Towary w ramach pośrednictwa handlowego Towary w ramach pośrednictwa handlowego Eksport netto towarów w ramach pośrednictwa handlowego	100 -80 20	
Kraj B Towary	80		Kraj B Towary	80	
Kraj C Towary		100	Kraj C Towary		100
Bilans ogółem (Suma powyższych) Towary Usługi: pośrednictwo handlowe	80 20	100	Bilans ogółem (Suma powyższych) Towary (w tym towary w ramach pośrednictwa handlowego)	100 (20)	100

21.6 A zatem wg ESA 95 globalna nierównowaga pojawia się w obrębie oddzielnych kategorii towarów i usług, ponieważ kraj, w którym pośrednik handlowy jest rezydentem (kraj A) uwzględnia eksport usług pośrednictwa handlowego, podczas gdy kraj B i kraj C rejestrują wartość towarów wchodzących lub opuszczających kraj. Zbilansowanie ma miejsce na poziomie wartości ogółem dla towarów i usług.

21.7 Wg ESA 2010, nierównowaga ta jest wyeliminowana dzięki rejestrowaniu transakcji pośrednictwa handlowego jako handlu towarami. Nabycie towarów przez handlowca w kraju A jest pokazywane w towarach jako ujemny eksport, podczas gdy sprzedaż jest rejestrowana jako dodatni eksport. Różnica pomiędzy sprzedażą i zakupem towarów w ramach pośrednictwa handlowego jest rejestrowana jako eksport netto towarami w ramach pośrednictwa handlowego w kraju A. Kraje B i C nadal rejestrują wartość towarów wchodzących i opuszczających kraj. Teraz bilans towarów ogółem pokazuje 100 zarejestrowane zarówno dla eksportu towarów ogółem, jak i importu towarów ogółem.

22. Pracownicze systemy emerytalne

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Uprawnienia emerytalno-rentowe	4.142; 5.110	5.180; 17.121 – 17.183; Tablica 17.5
Przypisane umownie składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców	4.99	4.10, 17.139

Opis zmiany

22.1 ESA 95 rejestrowała zobowiązania emerytalno-rentowe w bilansie tylko dla prywatnych kapitałowych systemów. Z tego też powodu, działalność wielu systemów emerytalno-rentowych, takich jak systemy zabezpieczenia społecznego i niekapitałowe systemy pracownicze nie była ujmowana w aktywach/zobowiązaniach finansowych. ESA 2010 nakazuje rejestrowanie uprawnień emerytalno-rentowych związanych z zatrudnieniem, niezależnie od tego czy niezbędne do pokrycia zobowiązań aktywa występują w poszczególnych systemach czy też nie. ESA 95 uznawała zobowiązania emerytalno-rentowe tylko do wysokości dostępnego kapitału.

Jednakże, uprawnienia emerytalno-rentowe w ramach niekapitałowych systemów gwarantowanych przez rząd oraz systemów zabezpieczenia społecznego zostały ujęte w ESA 2010 tylko w tablicy uzupełniającej, prezentującej zobowiązania i związane z nimi przepływy we wszystkich prywatnych i rządowych systemach emerytalno-rentowych, kapitałowych i niekapitałowych, w tym w systemach zabezpieczenia społecznego.

Konsekwencje zmiany

22.2 Zgodnie z EA95, faktyczne składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i pracowników w danym okresie powinny równać się kwocie faktycznie wpłaconej do funduszu emerytalno-rentowego. ESA 2010 zaleca zmianę w przypadku systemów o zdefiniowanym świadczeniu. Wzrost uprawnień emerytalno-rentowych ma być rejestrowany niezależnie od faktycznych składek. Poziom składek płaconych przez pracodawców powinien być określony na podstawie założeń aktuarialnych poprzez oszacowanie wzrostu bieżącej wartości netto uprawnień emerytalno-rentowych, przypisanych pracownikowi w danym okresie, po dodaniu wszelkich kosztów naliczonych przez fundusz emerytalno-rentowy związanych z prowadzeniem systemu i po odjęciu wartości wszelkich składek zapłaconych przez pracownika.

22.3 Ogólnie, składki przypisane umownie w systemach dla pracowników sektora instytucji rządowych i samorządowych mają być szacowane w ten sam sposób; na podstawie wyliczeń aktuarialnych. Tylko w przypadkach, gdy obliczenia aktuarialne nie pozwalają osiągnąć odpowiedniego poziomu wiarygodności danych, możliwe są dwa inne podejścia do szacowania przypisanych umownie składek emerytalno-rentowych płaconych przez pracodawców należących do sektora instytucji rządowych i samorządowych, w oparciu o dane o wynagrodzeniach lub świadczeniach należnych. W przypadku, gdy państwo członkowskie zrewiduje sposób liczenia składek przypisanych umownie na ubezpieczenia społeczne płaconych przez sektor instytucji rządowych i samorządowych, może mieć to wpływ na PKB.

22.4 ESA 95 traktowała działalność nieautonomicznych funduszy emerytalno-rentowych i niekapitałowych systemów emerytalno-rentowych jako działalność pomocniczą, dla której produkcja globalna nie była oddzielnie obliczana. ESA 2010 uznaje występowanie kosztu administracyjnego w każdym funduszu emerytalno-rentowym, także w systemach nieautonomicznych i systemach niekapitałowych

23. Opłaty z tytułu pożyczania papierów wartościowych oraz kredytów/pożyczek denominowanych w złocie

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Opłaty z tytułu pożyczania papierów wartościowych oraz kredytów/pożyczek denominowanych w złocie		5.243

23.1 Wszystkie opłaty dla właścicieli papierów wartościowych wykorzystywanych do pożyczania papierów wartościowych oraz właścicielom złota wykorzystywanego do kredytów/pożyczek denominowanych w złocie (złożone na rachunkach złota alokowanego i niealokowanego) są zgodnie z konwencją rejestrowane jako odsetki. Jest to wyjaśnienie a transakcje będą rejestrowane w pozycji D.41 – odsetki. Zmiana może nieznacznie wpłynąć na PKB w przypadku użytkowników niebędących rezydentami. Mało prawdopodobne jest jednak, aby zmianie uległ DNB, biorąc pod uwagę, że pożyczającymi są przeważnie banki inwestycyjne a nie ostateczni konsumenci.

24. Działalność budowlana za granicą

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
Działalność budowlana za granicą	2.15	2.09b

Opis zmiany

24.1 Zgodnie z paragrafem 2.15 ESA 95, jednostki prowadzące działalność budowlaną zagranicą przez okres krótszy niż jeden rok, jeśli produkcja będąca wynikiem tej działalności stanowi nakłady brutto na środki trwałe, uznawane są za jednostki umowne będące rezydentami kraju, w którym prowadzona jest ta działalność.

W ESA 2010 nie ma tego wyjątku, a paragraf 2.09 (b) stanowi, że „gdy działalność prowadzona jest przez okres krótszy niż jeden rok, pozostaje ona częścią działalności jednostki instytucjonalnej produkcyjnej i nie wyróżnia się odrębnej jednostki instytucjonalnej”

Konsekwencje zmiany

24.2 Zmiana ta wpływa na PKB, ponieważ zgodnie z ESA 2010 działalność budowlana będzie rejestrowana jako produkcja globalna kraju pochodzenia a nie kraju tymczasowej rezydencji przedsiębiorstwa budowlanego. DNB nie ulegnie jednak zmianie, ponieważ dochód z usług i zatrudnienia wymaganych zgodnie z ujęciem w ESA 95 do produkcji nakładów brutto na środki trwałe, zgodnie z ESA 2010, zostanie zrównoważony przez wartość eksportu produkcji globalnej kraju pochodzenia. W kraju tymczasowej rezydencji przedsiębiorstwa budowlanego transakcja ta będzie ujęta jako import i w konsekwencji jako nakłady brutto na środki trwałe.

Przykład liczbowy

24.3 Rozpatrzmy przypadek firmy budowlanej w całości należącej do firmy w kraju A, działającej w kraju B przez 6 miesięcy i zaangażowanej w budowanie budynku przemysłowego. Wszystkie zyski z działalności zostaną przekazane do kraju A. Przypuśćmy, że koszty związane z wykorzystaniem lokalnych materiałów wyniosły 50 i lokalnej siły roboczej 100. Pracownicy firmy macierzystej pracujący tymczasowo w kraju B otrzymali wynagrodzenia w kwocie 200, które zostaną wypłacone bezpośrednio do ich kraju rezydencji. Wartość budynku wynosi 500 i zarejestrowana została jako nakłady brutto na środki trwałe.

Rachunki

ESA 95 – umowna jednostka instytucjonalna prowadząca działalność budowlaną w kraju B

Rachunek produkcji					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
Materiały (część P.2)		50	Produkcja globalna (P.1)		500
Usługi (część P.2)					
Wartość dodana (B.1g)		450			

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
Wynagrodzenia (D.11)		300	Wartość dodana (B.1g)		450
Nadwyżka operacyjna (B.2g)		150			

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
			Nadwyżka operacyjna (B.2g)		150
Kraj A dywidendy (D.421)	-150	150			
			Wynagrodzenia (D.11)	200	100
Saldo dochodów pierwotnych (B.5g)	350	100			

ESA 2010 – Prace prowadzone przez firmę macierzystą w kraju A

Rachunek produkcji					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
Materiały (część P.2)	50		Produkcja globalna (P.1)	500	
Usługi (część P.2)					
Wartość dodana (B.1g)	450				

Rachunek tworzenia dochodów					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
Wynagrodzenia (D.11)	300		Wartość dodana (B.1g)	450	
Nadwyżka operacyjna (B.2g)	150				

Rachunek podziału pierwotnego dochodów					
Rozchody	Kraj A	Kraj B	Przychody	Kraj A	Kraj B
			Nadwyżka operacyjna (B.2g)	150	
			Wynagrodzenia (D.11)	200	100
Saldo dochodów pierwotnych (B.5g)	350	100			

24.4 W przedstawionej powyżej sekwencji rachunków dla każdego kraju, widzimy że:

Zgodnie z ESA 95

Dla tej działalności PKB (B) = 450, a PKB (A) = 0.

Przechodząc przez rachunek tworzenia i rachunek podziału pierwotnego dochodów widać, że wkład do DNB w poszczególnych krajach jest następujący:

$DNB (B) = 450 - 150 - 200 = 100$ (dochód pracowników lokalnych)

$DNB (A) = 0 + 150 + 200 = 350$ (dochód pracowników firmy macierzystej plus nadwyżka operacyjna przekazana do firmy macierzystej z tytułu realizowanej budowy)

W tym przypadku nakłady brutto na środki trwałe kraju B pochodzą z produkcji globalnej budownictwa w kraju B.

Zgodnie z ESA 2010

Dla tej działalności PKB (B) = 0, a PKB(A) = 450.

Przechodząc przez rachunek tworzenia i rachunek podziału pierwotnego dochodów widać, że wkład do DNB w poszczególnych krajach jest następujący:

$DNB (B) = 0 + 100 = 100$ (dochód pracowników lokalnych)

$DNB (A) = 450 - 100 = 350$ (wartość dodana firmy macierzystej pomniejszona o koszty związane z zatrudnieniem lokalnych pracowników)

W tym przypadku nakłady brutto na środki trwałe kraju B pochodzą z podaży usług budownictwa wykazanych w bilansie płatniczym w wysokości 350 oraz z udziału lokalnych materiałów i siły roboczej w wysokości 150.

W obu krajach DNB nie ulega zmianie.

25. FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami a instytucjami finansowymi niebędącymi rezydentami

Odniesienia

	ESA 95	ESA 2010
FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami a instytucjami finansowymi niebędącymi rezydentami	Rozporządzenie Komisji (KE) Nr 1889/2002, Artykuł 1(b)	3.63c 14.11

Opis zmiany

25.1 Rozporządzenie Komisji (KE) Nr 448/92 wprowadziło zmiany do ESA 95 a Rozporządzenie Komisji (KE) Nr 1188/2002 określiło sposób obliczania i alokacji FISIM-u.

25.2 Rozporządzenie Komisji (KE) Nr 1188/2002 stanowi w artykule 1(b), że import i eksport FISIM powinien być obliczany z uwzględnieniem FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami (FIs) i instytucjami finansowymi niebędącymi rezydentami.

25.3 Zmiana w ESA 2010 polega na tym, że nie oblicza się i nie alokuje FISIM-u między instytucjami pośrednictwa finansowego (zaklasyfikowanymi do S.122 i S.125)

25.4 ESA 2010 w paragrafie 14.11 stanowi, że "Umownie nie jest konieczne obliczanie FISIM międzybankowych między instytucjami pośrednictwa finansowego będących rezydentami, ani między instytucjami pośrednictwa finansowego będącymi rezydentami i instytucjami pośrednictwa finansowego będącymi nierezydentami. FISIM oblicza się wyłącznie w odniesieniu do sektorów instytucjonalnych użytkowników spoza sektora bankowego."

Konsekwencje zmiany

25.5 W krajach, które nie obliczały FISIM pomiędzy instytucjami pośrednictwa finansowego, nie wystąpią zmiany. Dla krajów, które obliczały FISIM pomiędzy instytucjami pośrednictwa finansowego, zmiany mogą być niewielkie z uwagi na kwoty jakich dotyczą.

25.6 Eksport i import ulegną zmianie w przypadku nie alokowania FISIM-u pomiędzy instytucjami pośrednictwa finansowego będącymi rezydentami a instytucjami pośrednictwa finansowego niebędącymi rezydentami: PKB ulegnie zmniejszeniu, ponieważ eksport FISIM-u w instytucjach pośrednictwa finansowego niebędących rezydentami nie będzie już ujmowany. W przejściu od PKB do Dochodu Narodowego Brutto zmniejszenie to zostanie zrównoważone zwiększeniem odsetek do otrzymania pomniejszonym o odsetki do zapłacenia dla sektora zagranica, dlatego też Dochód Narodowy Brutto pozostanie bez zmian.

25.7 Ponieważ import z instytucji pośrednictwa finansowego niebędących rezydentami nie będzie już rejestrowany, zmniejszeniu ulegnie zużycie pośrednie i w konsekwencji wzrośnie PKB. W przejściu od PKB do Dochodu Narodowego Brutto wzrost ten zrównoważony zostanie zmniejszeniem odsetek do otrzymania pomniejszonych o odsetki do zapłacenia dla sektora zagranica, dlatego też Dochód Narodowy Brutto pozostanie bez zmian.

25.8 Podsumowując, PKB ulegnie zmianie (zwiększy się lub zmniejszy), ale DNB pozostanie bez zmian.

Załącznik 1. System Rachunków Narodowych SNA2008 – Lista tematów (zagadnienia i wyjaśnienia) poruszonych podczas prac nad systemem

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
1	Umowa odkupu papierów wartościowych	Czy zmianie powinno ulec ujmowanie umów odkupu papierów wartościowych (repo) zgodnie z SNA 1993 rejestrowane jako kredyty/ pożyczki zabezpieczone? Bez zmian.	ESA 2010 5.127 – 5.133
2	Pracownicze systemy emerytalne	Czy powinny być rejestrowane zobowiązania sektora instytucji rządowych i samorządowych dotyczące pracowniczych niekapitałowych systemów emerytalnych (oraz systemów zabezpieczenia społecznego)? Tak, ale w tablicy uzupełniającej.	ESA 2010 17.121 – 17.183, Tablica 17.5 Podręcznik 22.1 – 22.4
3	Opcje na akcje dla pracowników	Czy opcje na akcje dla pracowników umożliwiające zakup akcji w przyszłości będące formą nagrody, powinny być uznawane za koszty związane z zatrudnieniem. Tak.	ESA 2010 4.168 – 4.178 Podręcznik 12.1 – 12.6
4a	Pożyczki i kredyty zagrożone	Czy kredyty i pożyczki zagrożone nadal powinny być rejestrowane w wartości nominalnej. Tak (bez zmiany), ale wartość rynkowa tych kredytów i pożyczek powinna być przedstawiona jako pozycja uzupełniająca.	ESA 2010 7.99 – 7.108
4b	Wycena kredytów / pożyczek oraz depozytów; Odpisy i odsetki memoriałowe z tytułu kredytów / pożyczek o obniżonej jakości	Problemy techniczne dotyczące pomiaru odpisów i odsetek w odniesieniu do kredytów i pożyczek zagrożonych. Przedstawione w pozycjach uzupełniających.	ESA 2010 7.99 – 7.108
5	Pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe	Obliczanie produkcji globalnej ponownie zdefiniowanie, aby uniknąć wahań spowodowanych faktycznymi odszkodowaniami a w szczególności ujemną wartością dodaną w przypadku katastrof. Nowy algorytm wykorzystuje wygładzoną wersję odszkodowań (kwoty wypłacone) nazywanych „skorygowanymi odszkodowaniami”. Odszkodowania z tytułu katastrof rejestrowane są jako transfery kapitałowe.	ESA 2010 3.74; Rozdział 16 Podręcznik 3.1 – 3.22
6a	Usługi finansowe	Należy uwzględnić zróżnicowane usługi	ESA 2010 3.64 –

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
		oferowane przez instytucje pośrednictwa finansowego poza podstawowym pośrednictwem. FISIM powinien być mierzony uwzględniając wykorzystanie funduszy własnych. Nie ma zmiany w stosunku do ESA 95 zmienionego Rozporządzeniem 448/98.	3.73
6b	Alokacja produkcji globalnej banków centralnych	Czy produkcja globalna powinna być liczona jako suma kosztów, czy też jako suma kosztów, opłat i FISIM-u, w zależności charakteru działalności banku centralnego? Zidentyfikowano trzy rodzaje działalności – wsparcie polityk, nadzór i pośrednictwo finansowe. Suma kosztów: bez zmiany w stosunku do ESA 95 zmienionego Rozporządzeniem 448/98.	ESA 2010 3.63 Podręcznik 10.1 – 10.4
7	Podatki od zysków z tytułu posiadania majątku	Czy uzasadnione jest ujmowanie podatków od zysków z tytułu posiadania majątku w taki sam sposób, jak podatku dochodowego, a zatem odejmowania od dochodów w momencie obliczania dochodów do dyspozycji? Tak, bez zmian.	ESA 2010 4.77 – 4.78
8	Odsetki w warunkach wysokiej inflacji	Możliwe są różne podejścia. Czy SNA2008 powinno zająć stanowisko? Nie.	-
9	Badania i rozwój	Czy wydatki na badania i rozwój powinny być traktowane jako nakłady brutto na środki trwałe, prowadzące do wytworzenia produktów własności intelektualnej? Tak; ESA 2010 uznaje wydatki na B+R za nakłady brutto na środki trwałe, co stanowi zmianę w stosunku do ESA 95.	
10	Patenty	Czy patenty powinny zostać osobną kategorią aktywów? Ponieważ wydatki na B+R uznane zostały za nakłady brutto na środki trwałe prowadzące do powstania produktów własności intelektualnej, patenty w ESA2010 nie będą uznawane za osobną kategorię aktywów i zostaną zastąpione produktami własności intelektualnej.	-
11	Oryginały i kopie	Czy kopie powinny być uznawane jako oddzielne aktywa niezależne od oryginałów? Tak, jeśli spełniają warunki uznania ich za środki trwałe. Roczne płatności za licencje na wykorzystanie produktów własności intelektualnej powinny być rejestrowane jako opłaty dzierżawne.	ESA 2010 3.86
12	Bazy danych	Drobna zmiana definicji baz danych,	ESA 2010 3.132;

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
		ujmowanych oddzielnie od oprogramowania. Brak istotnej zmiany.	Tablica 7.1
13	Pozostałe wartości niematerialne i prawne	Zastąpione „Pozostałymi produktami własności intelektualnej”, tj. kategorią rezydualną dla produktów własności intelektualnej” niewymienionych w pozostałych kategoriach: B+R, nakłady na poszukiwanie złóż, oprogramowanie komputerowe i bazy danych, oryginały przedsięwzięć kulturalnych, dzieł literackich lub artystycznych. Zmiana dotyczy tylko nazwy.	ESA 2010 3.132; Tablica 7.1
14	Koszty przeniesienia praw własności	Dyskusja na Grupie Doradczej Ekspertów (AEG) dotyczyła sposobu ujmowania kosztów likwidacji dużych aktywów kapitałowych takich, jak elektrownie atomowe. Zdecydowano, że koszty likwidacji (koszty końcowe) powinny być włączone do wartości aktywa w momencie jego nabycia a następnie odpisywane jako amortyzacja przez cały okres użytkowania aktywa. Jeśli w momencie nabycia aktywa nie ma informacji na temat kosztów jego likwidacji, wówczas koszty likwidacji rejestrowane są i amortyzowane w momencie likwidacji aktywa.	ESA 2010 3.129 Podręcznik 5.1 – 5.5
15	Koszty usług kapitałowych	Czy usługi kapitałowe powinny być pokazane oddzielnie na rachunku produkcji jako komponent wartości dodanej? Nie powinny być prezentowane jako osobna pozycja w zasadniczych rachunkach.	-
16	Aktywa sektora instytucji rządowych i samorządowych	Czy zwrot z kapitału powinien być uwzględniony w szacunku produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych jako sumy kosztów? Nie, a zatem nie ma zmiany.	ESA 2010 3.49
17	Nakłady na poszukiwanie złóż	Poszerzony opis sposobu ujmowania, ale bez zmiany w metodyce.	ESA 2010 3.136
18	Prawa nierezydentów do aktywów nieprodukowanych	Poszerzony opis dla zasobów nieprodukowanych poza gruntami. Bez zasadniczej zmiany.	ESA 2010 3.186
19	Wydatki na systemy militarne	Wydatki na systemy militarne mają być traktowane jako nakłady brutto na środki trwałe – poszerzony zakres aktywów.	ESA 2010 3.129b; Aneks 7.1 AN.114; 20.190 Podręcznik 4.1 – 4.6
20	Grunty	Grunty przed udoskonaleniem pozostaną	ESA 010 3.190-

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
		aktywami nieprodukowanymi. Udoskonalenia gruntów uznawane będą za aktywa produkowane. Jako takie klasyfikowane są w kategorii AN.112 „Pozostałe budynki i budowle” w podkategorii AN.1123 „Udoskonalenia gruntów”.	3.191; 7.55; AN.1123 Podręcznik 11.1 – 11.8
21	Umowy, umowy leasingu i licencje na użytkowanie aktywów	W pewnych warunkach, umowy etc. mogą zostać uznane za niefinansowe aktywa nieprodukowane. Poszerzony opis bez zmiany metodycznej.	ESA 2010 3.190 – 3.191; 7.55; Aneks 7.1 AN.22
22	Wartość firmy i pozostałe aktywa nieprodukowane	Poszerzony opis bez zmiany metodycznej.	ESA 2010 3.192; 7.59 -7.60
23	Starzenie się aktywów i amortyzacja	Poszerzony opis bez zmiany metodycznej.	ESA 2010 6.13
24	Partnerstwo publiczno-prywatne (przedsięwzięcia w formule zbuduj – posiadaj – zarządzaj – przekaz)	Uwzględniono opis tego typu nowych przedsięwzięć oraz opracowano wytyczne mówiące o tym, w jaki sposób określić własność ekonomiczną wytworzonego aktywa. Poszerzony opis bez zmiany metodycznej.	ESA 2010 15.41; 20.276-20.290
25	Jednostki w SNA 1993	Problemy dotyczące definicji i klasyfikacji sektorowej jednostek.	Patrz poniżej
25a	Jednostki pomocnicze	Dzięki zrewidowaniu definicji jednostki pomocniczej usunięta została niespójność w pomiarze wartości dodanej wg rodzajów działalności w ujęciu narodowym i regionalnym.	ESA 2010 1.31; 3.12–3.13
25b	Spółki holdingowe, jednostki specjalnego przeznaczenia, fundusze inwestycyjne typu zamkniętego i fundusze inwestycyjne typu otwartego	Jednostki posiadające aktywa i zobowiązania, ale niezaangażowane w produkcję. W jaki sposób powinny być ujmowane? Opracowano więcej wytycznych dotyczących klasyfikacji tych jednostek.	ESA 2010 2.14a - 2.14b; 2.46e; 2.65e – 2.65f Podręcznik 15.1 – 15.5
25c	Przedsiębiorstwa wieloterytorialne	W jaki sposób pomiary dla przedsiębiorstw wieloterytorialnych powinny być rozdzielane pomiędzy gospodarki? Działalność alokowana z wykorzystaniem odpowiednich wskaźników.	ESA 2010 18.17
25d	Spółki nieposiadające osobowości prawnej należące do sektora zagranica	Spółki nieposiadające osobowości prawnej za granicą – identyfikacja oddziałów. Bez zmian.	ESA 2010 18.12 – 18.14
25e	Jednostki specjalnego przeznaczenia nie będące rezydentami powiązane z sektorem instytucji rządowych i	Zgodnie z ESA 95 jednostki specjalnego przeznaczenia należące do sektora instytucji rządowych i samorządowych, niebędące rezydentami, mogą zaciągać zobowiązania –	ESA 2010 2.27 Podręcznik 14.1 – 14.3

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
	samorządowych	czy konieczne jest przyjąć specyficzne podejście, aby uniknąć niepoprawnej rejestracji deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych? Tak –wierzitelności i zobowiązania jednostek specjalnego przeznaczenia za granicą, kontrolowanych przez sektor instytucji rządowych i samorządowych, będą w pełni odzwierciedlone w jego rachunkach.	
26	Aktywa kultywowane	Drobne przeredagowanie definicji kategorii aktywów „aktywa kultywowane”.	ESA 2010 Aneks 7.1 AN.115
27	Klasyfikacja i terminologia aktywów niefinansowych	Czy zmiany w ujmowaniu różnych kategorii nakładów brutto na środki trwałe wymagają rewizji dotychczasowych kategorii aktywów? Tak, zmiany wprowadzone.	ESA 2010 Aneks 7.1 AN.1 – AN.2
28	Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych nieprodukowanych	W jaki sposób należyce ujmować nabycie i degradację aktywów nieprodukowanych ze szczególnym odniesieniem do transakcji dotyczących częstotliwości telefonii komórkowej. Opisano zmiany dotyczące ujmowania umów, umów leasingu i licencji.	ESA 2010 7.57
29	Zakres wartości niematerialnych i prawnych nieprodukowanych	Czy jest konieczna jest kategoria rezydualna „wartości niematerialne i prawne nieprodukowane”? Tak – zmiana w pozycjach klasyfikacji.	ESA 2010 Aneks 7.1 AN.1179
30	Definicja aktywów gospodarczych	Czy konieczna jest rewizja i rozwinięcie definicji aktywów gospodarczych? Więcej tekstu w SNA 2008, bez zmiany metodycznej.	ESA 2010 7.15
31	Wycena zasobów wodnych	Czy potrzebnych jest więcej wytycznych w kwestii zasobów wodnych, które jako dotychczas w większości ogólnodostępne stają się dobrem gospodarczym? Brak zmiany metodycznej i w kategoriach.	ESA 2010 Aneks 7.1 AN.214
32	Sektor nieformalny	Czy w SNA potrzebne są dodatkowe informacje opisowe aby wyjaśnić to istotne zagadnienie? Tak, ale bez zmiany metodycznej.	-
33	Działalność nielegalna i ukryta	Czy potrzeba więcej wyjaśnień na temat zakresu tych działalności? Pojęcie i wytyczne pozostają bez zmian.	ESA 2010 1.79, 11.26
34	Superdywidendy, zastrzyki kapitałowe, zyski reinwestowane ze szczególnym	Więcej opisu i wytycznych na temat tych skomplikowanych i trudnych obszarów.	ESA 2010 4.55 – 4.67, 20.193-20.209 Podręcznik 13.1 –

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
	uwzględnieniem transakcji pomiędzy sektorem instytucji rządowych i samorządowych a przedsiębiorstwami publicznymi		13.3
35	Dochody podatkowe, podatki nieściągalne i ulgi podatkowe do zapłacenia	W jaki sposób rejestrowane powinny być płatności za licencje oraz czy ulgi podatkowe w systemie ulg podatkowych do zapłacenia powinny być rejestrowane w ujęciu brutto czy netto? Zmiany dokonane w odniesieniu do płatności za licencje oraz ulg podatkowych.	ESA 2010 4.27, 4.79 – 4.82; 20.167 – 20.168 Podręcznik 19.1 – 19.8
36	Problemy związane z określeniem zakresu sektora publicznego / prywatnego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych	Czy potrzeba więcej wytycznych dotyczących kryteriów dla: a) uznawania jednostek za instytucjonalne oraz b) rozróżniania działalności rynkowej i nierynkowej? Tak – dołączono więcej informacji z uwzględnieniem wynikających z tego możliwych zmian w klasyfikacji.	ESA 2010 1.34 – 1.37; Diagram 2.1; Tablica 2.2; 2.32 – 2.44; Tablica 2.5; 3.16 – 3.41; 20.05 – 20.55 Podręcznik 6.1 – 6.8
37	Uruchomienie gwarancji oraz prawnych lub zwyczajowo oczekiwanych zobowiązań	Czy gwarancje standaryzowane powinny być uznawane za zobowiązania, czy też powinny nadal być traktowane jako zobowiązania warunkowe? Tak – standaryzowane gwarancje uznano za zobowiązania.	ESA 2010 1.51k; 4.116; 5.09; 5.188 – 5.197; Ramka 5.1.1 – 5.1.2 Podręcznik 17.1 – 17.4
38a	Zmiana własności ekonomicznej (jako pojęcie)	Czy konieczny jest dodatkowy opis dla wyjaśnienia znaczenia własności ekonomicznej (w przeciwieństwie do własności prawnej)?	ESA 2010 1.90
38b	Aktywa, zobowiązania i artykuły użytku osobistego, gdzie indziej niesklasyfikowane osób fizycznych, które zmieniły podstawowe miejsce pobytu	Czy transakcje finansowe i realne powinny być włączone do SNA w przypadku migracji? Nie – problemy z danymi są na tyle istotne, że rzeczywisty wpływ nie będzie dostrzegalny, poza usunięciem „transferów migrantów” z pozycji transferów kapitałowych.	-
39	Podstawowe miejsce pobytu/siedziba		
39a	Znaczenie „gospodarki krajowej”	Czy potrzebny jest dodatkowy opis pozycji takich, jak załoga statku, pacjenci? Nie jest konieczny dodatkowy opis.	ESA 2010 2.10
39b	Centrum głównych interesów ekonomicznych (jako pojęcie)	Czy pojęcie to powinno zostać przyjęte, aby umożliwić określenie stałej siedziby gospodarstw domowych, w przypadku gdy kiedy tym miejscem może być kilka krajów. Tak, ale potrzebne są dodatkowe informacje aby zagwarantować, że w odniesieniu do przedsiębiorstw nie zostaną wprowadzone niepotrzebne zmiany.	ESA 2010 2.07

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
39c	Podstawowe miejsce pobytu/siedziba w przypadku jednostek z ograniczona obecnością lub bez fizycznej obecności	Wprawdzie obecność fizyczna i/lub produkcja jednostek może być nieistotna, to do uwzględnienia transakcji finansowych i dochodowych, konieczne może okazać się odniesienie do jurysdykcji jako kryterium uznania jednostki za instytucjonalną będącą nierezydentem. Tak – przyjęte jako wyjaśnienie.	ESA 2.07
40	Towary wysłane do uszlachetnienia	Czy powinna być zmiana na podejście "braku umownego przypisania zmiany własności", i rejestrowanie usługi uszlachetnienia w rachunkach narodowych? Tak, zmiana na „brak umownego przypisania”.	ESA 2010 3.166d Podręcznik 20.1 – 20.12
41	Pośrednictwo handlowe (ang. merchanting) (w handlu międzynarodowym)	W ESA 95 pośrednictwo handlowe ujmowane było jako usługa bez odzwierciedlenia w handlu towarami. W BPM6 i rachunkach narodowych nastąpiła zmiana w sposobie rejestrowania. Marża handlowa, która dotychczas była ujmowana jako usługa teraz będzie pokazana jako marża na towarach a import prezentowany będzie jako negatywny eksport towarów.	ESA 2010 3.164 d Podręcznik 21.1 – 21.7
42	Dochód zatrzymany funduszy wspólnego inwestowania, instytucji ubezpieczeniowych oraz funduszy emerytalnych	W ESA 95 wprowadzono umowne przypisanie dochodów posiadaczom udziałów w funduszach i odpowiadających im inwestycji finansowych jeśli zatrzymane zostały w funduszu, tj. zgodnie z ujmowaniem zatrzymanych zysków dla instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych. Czy w SNA powinno być przyjęte podobne rozwiązanie? Tak, a zatem nie nastąpi zmiana pomiędzy ESA 95 a ESA 2010. Jednakże bardziej szczegółowy opis mógłby w praktyce umożliwić lepszą identyfikację przypisanych umownie przepływów.	ESA 2010 4.70 – 4.71
43	Odsetki i związane z tym zagadnienia		
43a	dłużnych pożyczki, w których kapitał jest indeksowany	Czy instrument dłużne indeksowane walutą obcą powinny być denominowane w tej walucie? Tak, nie nastąpiła tu istotna zmiana. W jaki sposób powinny być klasyfikowane kwoty indeksacji – jako odsetki czy jako przecena? Bez zmian, za wyjątkiem „wąskiego indeksu” gdzie zidentyfikowane zostaną zyski i starty z tytułu posiadania majątku.	ESA 2010 5.94, 6.56 ESA 2010 6.57 Podręcznik 9.1 – 9.9

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
43b	Opłaty z tytułu pożyczania papierów wartościowych oraz kredytów/pożyczek denominowanych w złocie	W jaki sposób powinny być ujmowane opłaty w rachunkach narodowych – jako usługi finansowe czy dochód z tytułu własności? Opłaty będą rejestrowane jako odsetki – dochód z tytułu własności.	ESA 2010 5.243 Podręcznik 23.1
43c	Dług o preferencyjnym oprocentowaniu	Czy preferencyjne odsetki od kredytów / pożyczek powinny być ujmowane w wartościach nominalnych czy też transakcje powinny być przypisane umownie prezentując rzeczywistość gospodarczą? Zmiana – ujmowane będą wartości nominalne, a w transferach bieżących odzwierciedlona zostanie różnica pomiędzy odsetkami preferencyjnymi a rynkowymi.	ESA 2010 20.241 – 20.242
43d	Restrukturyzacja długu	Pozycja informacyjna. Nie wprowadzono zmian.	ESA 2010 20.229
44	Klasyfikacja aktywów finansowych	Poszerzona została klasyfikacja, aby uwzględnić nowe rodzaje instrumentów, takie jak instrumenty pochodne – opcje, kontrakty typu forward oraz opcje na akcje dla pracowników.	ESA 2010 5.12-5.15
44a	Złoto monetarne	Czy złoto monetarne powinno być ujmowane w aktywach finansowych czy też w aktywach o wyjątkowej wartości? Zmiana – „Złoto alokowane” będzie traktowane jak aktywa o wyjątkowej wartości a złoto „niealokowane” jako aktywa finansowe.	ESA 2010 5.57 – 5.63
44b	Specjalne Prawa Ciągnięcia (SDR-y)	Czy alokacja SDR-ów powinna być rejestrowana także w zobowiązaniach? Tak – wprowadzono zmianę.	ESA 2010 5.69 – 5.73 Podręcznik 18.1 – 18.3
44c	Depozyty i kredyty / pożyczki	Czy potrzebny jest dodatkowy tekst w odniesieniu do kredytów / pożyczek? Czy zbywalne kredyty / pożyczki powinny być ujmowane w taki sam sposób co papiery wartościowe? Więcej informacji na temat kredytów / pożyczek oraz depozytów. Ujmowanie kredytów / pożyczek zbywalnych pozostało niezmienione.	ESA 2010 5.79 ESA 2010 5.120 – 5.123

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
C1	Pozostałe dotacje dla producentów nierynkowych	W ESA 95 jednostronne transfery do producentów nierynkowych uznawane były za dotacje, pod warunkiem, że przyznawane były zarówno producentom rynkowym, jak i nierynkowym. W ESA 2010 nie wprowadzono zmian.	ESA 2010 4.36
C2	Ujmowanie zysków z emisji monet	Czy zyski z emisji monet powinny być rejestrowane jako przychody sektora instytucji rządowych i samorządowych? Nie, ponieważ koszty produkcji monet są wydatkiem sektora instytucji rządowych i samorządowych i nie są pomniejszane o przychody z tytułu emisji pieniądza.	-
C3	Przegląd terminologii SNA pod względem zrozumiałości dla użytkowników	W klasyfikacjach występuje zbyt wiele „pozostałych” kategorii, które są trudne do zrozumienia dla użytkownika nie posiadającego szerszej wiedzy na temat pozostałych klasyfikacji. Nie wprowadzono zmian.	-
C4	Wolumen i ceny w odniesieniu do podatków od produktów	Pomocne byłyby dodatkowe wyjaśnienia. Więcej informacji opisowych zamieszczono w SNA 2008.	ESA 2010 10.36 – 10.42
C5	Wyjaśnienie składowych kosztów związanych z zatrudnieniem	Czy pomocny byłby dodatkowy opis? Tak, wprowadzone pewne przeredagowanie zmiany redakcyjne.	ESA 4.02 – 4.07
C6	Przegląd kodów SNA	Dostosować kody tak, aby można je było wykorzystać do elektronicznej wymiany danych – np. pominąć wykorzystanie „*“. Nie wprowadzono zmian.	-
C7	Czy pierwsze pojawienie się finansowych instrumentów pochodnych powinno być zarejestrowane w pozostałych zmianach wolumenu?	Nie wprowadzono zmian.	-
C8 i C9	Klasyfikacja aktywów finansowych: F.5 akcje i pozostałe udziały / F.52 fundusze wspólnego inwestowania	Czy potrzebny jest dodatkowy opis udziałów oraz poszerzenie klasyfikacji aktywów finansowych tak, aby przedstawić oddzielnie akcje notowane i akcje nienotowane? ESA już obecnie stosuje taki podział.	ESA 2010 5.141 - 5.159
C10	Pomiar produkcji globalnej nierynkowej	Czy do szacunku wolumenu produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych powinna być stosowana bezpośrednia? Nie.	ESA 2010 10.28 – 10.30
C11	Pojęcie „pracy najemnej” oraz pojęcie „osób”	Czy do SNA 2008 powinno być wprowadzone pojęcie osób zatrudnionych oraz czy powinny być przyjęte definicje ESA 95 dot. pracujących, osób pracujących na	ESA 2010 11.11-11.25

Nr	Zagadnienie / wyjaśnienie	Krótkie podsumowanie zagadnienia oraz decyzja	Odniesienia
		własny rachunek i bezrobotnych? Tak.	
C12	Najwyższy szczebel klasyfikacji rodzajów działalności	Jaka jest właściwa agregacja dla dziesięciu najważniejszych rodzajów działalności gospodarki – czy powinno to być elementem SNA? Nie osiągnięto porozumienia i nie wprowadzono zmian.	-
C13	Wyjaśnienie rozdziału 21 dotyczącego rachunków satelitarnych	Jaki powinien być zakres tego rozdziału? Dokonano zmian w tekście rozdziału.	ESA 2010 1.40 – 1.43 Rozdział 22
C14	Definicja odsetek	Podjęcie dłużnika czy podjęcie wierzyciela? Nie wprowadzono zmian – pozostano przy memoriałowym naliczaniu odsetek w oparciu o podjęcie od strony dłużnika.	-
C15	Sektor publiczny	Niezbędne są dodatkowe informacje opisowe na temat sektora publicznego oraz rozróżniania pomiędzy sektorem prywatnym i sektorem instytucji rządowych i samorządowych. Zaproponowano poszerzenie tekstu.	ESA 2010 1.35, 20.303-20.320
C16	Pomiar nakładów pracy	Konieczne jest zachowanie spójności z ostatnią pozycją MOP w zakresie godzin przepracowanych i pomiaru liczby pracujących. Tak.	ESA 2010 11.10
C17	Pomiar produkcji na własne cele finalne	Uwzględnienie marży jeśli produkcja globalna producentów rynkowych mierzona jest jako suma kosztów. Zmiany zostały wprowadzone.	ESA 2010 3.20, 3.45
C18 – C29	Drobne korekty tekstu	Przyjęto większość zmian.	-
C30	Klasyfikacja i terminologia dotycząca instytucji finansowych w zrewidowanym SNA	Czy klasyfikacja powinna być poszerzona tak, aby uwzględnić ostatnie zmiany w instytucjach finansowych i ich działalności? Tak.	ESA 2010 2.55 – 2.71